

Møte onsdag den 26. november 2014 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 19):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Sak nr. 1 [10:00:48]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Ketil Solvik-Olsen, Tine Sundtoft og Anders Anundsen vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte statsrådene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Eva Kristin Hansen.

Eva Kristin Hansen (A) [10:01:18]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren.

Om kun kort tid reiser både statsråden og representanter her fra Stortinget til Lima i Peru på klimatoppmøte, og vi er mange som er spente på hvordan oppkjøringen til Paris 2015 blir, på hvordan det internasjonale samfunnet er villig til å forplikte seg framover. Også her i landet er forpliktelser og klima en diskusjon – og særlig når vi snakker statsbudsjett.

Statsråd Sundtoft har fått mye oppmerksomhet siden regjeringens forslag til statsbudsjett ble lagt fram, og hun har fått mye kritikk for svakt gjennomslag i regjeringen, og for at klima og miljø har vært den store budsjettaperen. For noen uker siden, den 22. oktober, var statsministeren på besøk her i spørretimen, og hun fikk en rekke spørsmål om nettopp klima og miljø. Selv tok jeg tak i statsministerens egne uttalelser om at det ikke var så enkelt for en klima- og miljøminister å få gjennomslag i regjeringen når det er så mange i denne regjeringen som ikke er opptatt av klima, og jeg spurte om hennes ansvar. Hun svarte at hun som leder av regjeringen var «veldig opptatt av (...) alt vi gjør i denne regjeringen».

Det er fint og flott at en statsminister er opptatt av hva man gjør, men det jeg lurer på, er: Hvordan er det egentlig å være i en regjering hvor statsministeren faktisk bekrefter at de andre ikke bryr seg om det en har ansvar for? Hva synes klima- og miljøministeren om det gjennomslaget hun har fått i regjeringen? Synes statsråden det er helt uproblematisk at hun må komme til Stortinget for å møte forståelse og folk som er opptatt av miljø?

Statsråd Tine Sundtoft [10:03:01]: Jeg er glad for at det spørsmålet stilles, for da kan vi nok en gang informere om hva denne regjeringen gjør på klima, og hva vi etter budsjettforhandlingene på Stortinget med våre samarbeidspartier, Venstre og Kristelig Folkeparti, nå får til.

Vi la fram tidenes mest offensive klimabudsjett, hvor det var mange gode klimatiltak fordelt på mange departementer. Da Kristelig Folkeparti la fram sitt alternative budsjett, sa Knut Arild Hareide at ved nærmere gjennomgang var det slett ikke så galt på klima som det kunne se ut til i utgangspunktet. Debatten etter at statsbudsjettet ble lagt fram, bar vel litt preg av at mange hadde bestemt seg på forhånd for at dette ikke var godt nok. Så visste vi at vi hadde samarbeidsavtaler med Venstre og Kristelig Folkeparti, som har klare forventninger til at denne regjeringen sammen med dem skal levere bra på klima, og mange av enkeltforslagene i regjeringens budsjettforslag er også gjennom avtalen i Stortinget nå blitt av en sånn karakter at det bidrar til lavere utslipp.

Det at vi nå har fått økt avkastningen på fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging, betyr at norsk næringsliv får flere virkemidler til å være med på det grønne skiftet. Vi har framlagt tidenes største jernbanebudsjett. Vi er i gang med bymiljøavtaler med de store kommunene. Det blir mer penger til belønningsordningen for kollektivtransport. Vi får også avgiftsendringer som stimulerer til mer miljøvennlige biler. Vi mente det kanskje kunne vente til gjennomgangen i revidert nasjonalbudsjett, men etter forhandlingene i Stortinget gjør vi også mer for ladbare hybrider. Jeg mener vi er godt i gang med omstillingen til lavutslippssamfunnet.

Eva Kristin Hansen (A) [10:05:03]: Jeg synes det er artig at statsråden nevner samarbeidsavtalen og budsjettforliket. Jeg har lyst til å komme inn på klimakvoter, som vi vet er viktig for å oppfylle Norges internasjonale klimaforpliktelser.

I forliket mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre har man blitt enig om å sette summen null for kjøp av klimakvoter for neste år, man nuller altså ut. I dag skriver Dagens Næringsliv at statsråden langer ut – vil jeg kalle det – mot egen regjering og budsjettforliket og mener dette ikke er realistisk budsjettering. Hennes statssekretær blir sitert på at det ikke er realistisk å kutte hele beløpet, og at man må komme tilbake til Stortinget og be om en tilleggsbevilgning. Da lurer jeg virkelig på hva statsråden synes om arbeidet hennes venner har gjort her på Stortinget, som lager et budsjettforlik som forutsetter en tilleggsbevilgning. Man vet altså nå, før finansinnstillingen er vedtatt, at man må hente mer penger. Hva synes statsråden om dette arbeidet? Er dette godt budsjettarbeid? Er dette noe hun vil anbefale?

Statsråd Tine Sundtoft [10:06:06]: Det er ikke denne statsrådens stil verken å lange ut mot egen regjering eller å lange ut mot Stortinget. Jeg er opptatt av at vi har en god debatt rundt klimapolitikken. Jeg tror det er det som skal til for å få en forståelse for hva vi må gjøre i Norge for å omstille dette samfunnet, og hva vi må kjøpe av klimakvoter ute. Tidligere – ikke minst da representanten Hansens parti satt i regjering – var debatten altfor mye preget av at vi kunne kjøpe oss fri fra våre forpliktelser og kjøpe kvoter ute.

Vi inngår kontrakter i samsvar med de fullmakter som

blir gitt av Stortinget. Vi vet imidlertid at utbetalinger for leverte kvoter kommer senere enn det som er lagt til grunn ved utarbeidelsen av budsjettet, men da vi la det inn i salderingen for 2014, og vi nå ser 2015, ville vi bare varsle om at vi kanskje vil måtte komme tilbake i 2015. Jeg synes det er en åpen og ærlig måte å gjøre det på.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Åsmund Aukrust.

Åsmund Aukrust (A) [10:07:17]: Det er interessant å høre at klimaministeren mener at hennes egen budsjettering er urealistisk, og at hun allerede nå ønsker å varsle at hun kommer tilbake til Stortinget.

Mitt spørsmål handler om klima i budsjettet: Vi ventet i spenning på hva som skulle komme fra regjeringen, og svaret var nedslående. Man finner knapt en person, som ikke er medlem av enten Høyre eller Fremskrittspartiet, som mener at dette er et godt klimabudsjett. Heldigvis er en del av de slagene ministeren tapte i regjeringen, rettet opp i Stortinget av Venstre og Kristelig Folkeparti. Men spørsmålet er om det er nok. Er det godt nok det som ligger i budsjettet?

Cicero-forsker Borgar Aamaas sier i gårsdagens Dagsavisen at utslippene kan gå opp i 2014, og at statsbudsjettet ikke gjør at vi er i rute for å nå klimaforlikets målsetting.

Mitt enkle spørsmål til klimaministeren er: Vil utslippene gå opp eller ned med det budsjettet som ser ut til å bli vedtatt neste mandag?

Statsråd Tine Sundtoft [10:08:13]: Det er i hvert fall et faktum at det vi nå kommer til Stortinget med, er langt bedre enn det den rød-grønne regjeringen hadde. Det er mange enkeltforslag, også i budsjettavtalen i Stortinget. Det er vanskelig nå å forutsi den totale effekten på klimagassutslippene og når en utslippsreduksjon inntreffer, for det vil også være avhengig av økonomisk utvikling og hva slags temperaturer og fyringsbehov vi vil få i årene framover. Men vi har nå et budsjett som går i riktig retning for å få ned utslippene i transportsektoren. Vi leverer tidenes største jernbanebudsjett, vi får på plass bymiljøavtaler, vi gir mer til belønningsordninger, og vi gir også norsk næringsliv større verktøy for å være med på omleggingen til lavutslippssamfunnet. Så vi har mange forslag som går i riktig retning.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgingsspørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:09:24]: Til tross for Knut Arild Hareides uttalelser var vi mange som reagerte på budsjettets manglende klimaprofil da det ble lagt fram i oktober – manglende tiltak for å gjennomføre et grønt skifte, kutt i skogsatsingen og en generell nedgang og manglende satsing på en rekke klimaposter, for å nevne noe.

Spørsmålet mitt blir da: Mener statsråden at budsjettet har fått en mye bedre klimaprofil etter forliket med Kristelig Folkeparti og Venstre?

Statsråd Tine Sundtoft [10:09:59]: Jeg refererte jo til hva Knut Arild Hareide sa da Kristelig Folkeparti la fram sitt alternative budsjett, at det ikke var noen spesiell satsing på klima der fordi det ved en nærmere gjennomlesing var et godt klimabudsjett.

Vi er jo veldig klar over hva slags samarbeidsavtale vi har med Venstre og Kristelig Folkeparti. Vi mener at vi la et godt grunnlag med det statsbudsjettet vi la fram, med mange gode enkeltforslag. Så ser vi nå etter forhandlingene at det er mange påplussinger på de forslagene som allerede lå i statsbudsjettet. Jeg synes at denne helheten er bra, vi la et godt utgangspunkt og har hatt konstruktive forhandlinger som fire partier nå står bak, og at vi får på plass en god klimapolitikk som går i riktig retning for å omstille Norge til et lavutslippssamfunn.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:10:58]: Jeg må tilbake til oppslaget i Dagens Næringsliv i dag om klimakvoter. Det var et oppsiktsvekkende oppslag, der statssekretæren sier at det kuttet som er inngått i budsjettforliket om klimakvoter, er urealistisk. Det reiser spørsmålet om hele regjeringen står bak det budsjettforliket som nå er inngått. I motsetning til det statssekretæren sier, er det ikke slik at Stortinget har behandlet budsjettforliket. Det er inngått mellom enkelte partier, og Stortinget skal behandle statsbudsjettet på mandag. Men det påhviler både regjering og storting et krav om realistisk budsjettering, og dersom det er slik at Miljøverndepartementet mener at kravet om realistisk budsjettering ikke er innfridd i dette tilfellet, er rett og slett spørsmålet: Vil statsråden ta initiativ i regjeringen til at denne typen urealistisk budsjettering blir rettet opp før Stortinget behandler statsbudsjettet for 2015?

Statsråd Tine Sundtoft [10:12:01]: Kjøp av klimakvoter er relativt komplisert, og det er viktig å presisere at vi i departementet kun inngår kontrakter som er i samsvar med de fullmakter som blir gitt av Stortinget. Vi går aldri lenger enn hva Stortinget gir oss i fullmakt. Så ser vi nå at det samlede bevilgningsbehovet for 2014 og 2015 kan være noe vi må komme tilbake til i løpet av 2015. Derfor står det også i proposisjonen, nysaldert budsjett 2014, at vi vil vurdere behovet for fullmakt i lys av nedsettelsen av bevilgningene i 2014 og 2015. Men la meg presisere: Departementet går aldri lenger enn hva Stortinget gir oss fullmakt til.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:13:02]: Til spørsmålet om effekten av budsjettforliket: Jeg tror det er helt klart at budsjettforliket, med de omleggingene som er, spesielt innenfor transportsektoren, kommer til å føre til at vi får reduksjoner i utslipp i Norge fram mot 2020. I utgangspunktet har vi elbilene – konkurransedyktige, som de er i dag – biodrivstoff blir konkurransedyktig i forhold til fossilt drivstoff, biogass blir konkurransedyktig i forhold til naturgass, i tillegg til bedringene og lettelsene som gjel-

der ladbare hybridbiler, som gjør at de også blir konkurransedyktige. Dette vil gi en betydelig effekt fram mot 2020.

Statsråden har allerede påpekt at budsjettet ble bedre gjennom forhandlingene i Stortinget, og mitt spørsmål er egentlig: Hvilken del av forhandlingsresultatet er statsråden mest fornøyd med og vil gi størst effekt med tanke på et bedre klima?

Statsråd Tine Sundtoft [10:14:04]: Da Stortinget behandlet budsjettet for 2014, sto vi i akkurat samme situasjon, representanten Elvestuen og jeg, og var vel da også enige om at et godt budsjett hadde blitt enda bedre. Vi er oss veldig bevisst den samarbeidsavtalen vi har med Venstre og Kristelig Folkeparti og mener at vi la et godt grunnlag i det statsbudsjettet vi la fram. Så ser vi at gjennom forhandlingene er det plussset på flere enkeltposter. Jeg registrerer at samarbeidspartiene har litt mindre tålmodighet på omlegging av bilavgiftene enn hva vi lanserte i budsjettet, hvor vi sa vi skulle komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett. Nå ønsker dere å gjøre noe på ladbare hybrider. Det er et signal, og jeg tror at vi også skal være glade for at vi er enige om at vi må bli enige om de totale bilavgiftene før det framlegges for Stortinget. Jeg tror vi skal være glade for de rundene som har vært, og at vi nå får et godt klimabudsjett.

Presidenten: Bård Vegar Solhjell – til oppfølgings spørsmål.

Bård Vegar Solhjell (SV) [10:15:12]: Mitt spørsmål har ein litt mindre kjælen tone enn det siste, for sjølv om ein kan sjå forskjellig på budsjettet, verkar det å vere veldig brei einigheit no om at det må mykje skarpere lut til viss vi skal klare å nå dei norske klimamåla mot 2020. Blant anna har Miljødirektoratet kome med ein rapport som viser ein betydeleg manko i vedteken politikk viss vi skal kunne nå måla, og ei rekkje representantar frå regjeringa har sagt at det må tøffe, nye tiltak til.

Statsministeren har sagt at det er svært vanskeleg å nå desse måla, men ho har fleire gongar, bl.a. her i Stortinget, unnlate å bekrefte at regjeringas politikk er at ein skal nå dei norske måla om utsleppsreduksjonar, og at regjeringa vil strekkje politikken etter måla, ikkje tilpasse måla til vedteken politikk.

Kan klima- og miljøministeren bekrefte at regjeringas politikk er at ein skal nå dei norske klimamåla for 2020?

Statsråd Tine Sundtoft [10:16:15]: Jeg føler vel at regjeringen ikke akkurat kom til dekket bord i klimapolitikken. Det var også derfor det var viktig for oss å be om en rapport på hvor langt unna vi var 2020-målene. Den rapporten fikk vi i mars i år, som da sa at vi ligger ca. 8 millioner tonn unna 2020-målet. Framskrivning av vedtatt politikk nå, framlagt i nasjonalbudsjettet, viser at det gapet vil være 6,5 millioner tonn.

Vi jobber for å nå 2020-målene, men vi er opptatt av en riktig politikk som skal omstille dette samfunnet. Det at vi nå har foreslått dobbeltspor for jernbanestrekningen

Oslo–Ski, er fornuftig politikk, men om det vil gi seg utslag i 2019 eller 2021, vet ikke vi i dag. Så vi jobber for å nå 2020-målene, men vi er også opptatt av å få på plass den riktige politikken for å få til den nødvendige omstillingen, og akkurat når det slår inn, vil historien vise.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgings spørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [10:17:26]: Det som mer enn noe annet preger den norske klimapolitikken, er en helt ekstrem allergi mot tallfesting av forpliktelser. Jeg vet ikke om man bør rense teppene i stortingssalen, eller hva man må gjøre for å få vekk denne, men det er helt fabelaktig i måned etter måned å høre på denne debatten, hvor denne regjeringen, akkurat som forrige regjering, vrir seg som ormer for å slippe unna å si hvor mye vi skal kutte.

Regjeringen har lagt fram et nasjonalbudsjett som sier at utslippene fram til 2020 kommer til å øke. Det er det eneste klimatalet som står i statsbudsjettet. Og så gjentar statsråden om og om igjen at årets budsjett kommer til å kutte klimagassutslippene. Hvorfor i all verden skal vi tro på det, når statsråden nekter å gi et eneste tallfestet, forpliktende utsagn om hvor store disse kuttene skal være, og når de skal være realistiske?

Statsråd Tine Sundtoft [10:18:32]: Jeg sa at man også kan lese i nasjonalbudsjettet at når man foretar en framskrivning av vedtatt politikk, så er det gapet fram til 2020 på 6,5 millioner tonn. Så nær 2020-målet har vi ikke vært.

Vi legger opp til en politikk som får utslippene ned. Men som jeg akkurat sa i mitt forrige svar, når vi foreslår dobbeltspor på jernbanestrekningen Oslo–Ski, kan vi ikke nå tallfeste når det vil slå inn. Når vi øker fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging, vet vi ikke når det vil gi resultater som vi kan tallfeste.

Det er komplisert å tallfeste akkurat hva som vil skje av utslipp, og akkurat når det vil komme. Men vi har nå mye konkret politikk for å få til den endringen, langt mer enn hva det tidligere har vært. Jeg tror også det nå er en helt annen forståelse i samfunnet for at vi må endre måten vi lever på.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [10:19:51]: Mitt spørsmål går til samferdselsministeren.

Mange opplever isolasjon og utestengelse fra det sosiale livet – goder de fleste av oss tar som en selvfølge. De kommer seg sjelden utenfor hjemmet. Det kan være smertelig når en ikke får besøke venner og familie eller delta i organisasjonslivet, og det som flere beskriver som noe av det absolutt tyngste, er følelsen av å svikte i forelderrollen fordi de ikke klarer å følge opp egne barn. Dette er mennesker som på grunn av sin funksjonshemming er helt avhengig av en tilpasset transportordning for å kunne leve et normalt og godt liv. Dette er mennesker som oss alle andre, men som dessverre har en så alvorlig funksjonshemming at verken egen bil eller det vanlige kollektivtilbudet kan

tas i bruk for å komme til butikken, til legen, til tannlegen eller på foreldremøter. Vi snakker om en avgrenset brukergruppe i størrelse, men det er mennesker som virkelig har behov for og ønsker om å være en del av det fellesskapet vi alle tar som en selvfølge. Det handler om å ta på alvor og utforme en politikk som bygger på prinsippet om at alle mennesker har samme verdi.

I løpet av en treårsperiode har det vært gjennomført forskning i tre fylker med et tilrettelagt tilbud for funksjonshemmede med stort behov. Deltakere fra forsøksfylkene kan fortelle at de har fått et nytt liv. Som en sa det: De første dagene med den nye ordningen gikk til å komme meg over gledessjokket! Tenk at jeg kan få være med på noe som jeg nå har lyst til å gjøre. Jeg har nå fått følelsen av å leve, ikke bare å være i live.

Er tiden nå inne for at regjeringen kan fremme et forslag om en nasjonal ordning som er lik over hele landet, som kan gi alle funksjonshemmede med stort behov, en god transportordning, og som gir dem muligheten til å delta i samfunnet på lik linje med alle oss andre?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:21:49]: Jeg takker for spørsmålet, og det er et svært viktig tema som blir tatt opp. Det å ha mobilitet for innbyggerne i et samfunn er svært viktig. Mobilitet er også viktig i et næringsperspektiv og i måten vi organiserer samfunnet vårt på. Det å kunne reise til og fra jobb, til og fra skole, til og fra helse-tjenester når en trenger det, eller i fritiden – til kulturaktiviteter, eller rett og slett bare for sosialt samvær med andre – er noe som er viktig.

Der jobber regjeringen iherdig for at alle i samfunnet skal få det bedre. Vi har altså i vårt statsbudsjett for 2015 foreslått vekst i investeringer både på vei, jernbane og kollektivt for øvrig. Mye av den jobben som en gjør når en tenker på kollektivtilbudet, handler også om universell utforming, nettopp for at ikke bare funksjonsfriske mennesker skal komme seg rundt, men at også folk som har ulike hemninger, skal kunne bruke offentlig transport. Universell utforming av kollektive knutepunkter er derfor viktig.

Men så vet vi, som også representanten tar opp, at noen av våre medmennesker har utfordringer som gjør at de ikke klarer å bruke bussen – selv med universell utforming – og der har en tilrettelagt transportordninger der de også får et tilbud og kan komme seg rundt. Det er viktig.

Det finnes allerede ordninger som oppfattes som gode når det gjelder arbeids- og pasientreiser. Det som er spørsmålet her, er jo hvordan en kan få mobilitet i fritiden, og der har en hatt denne prøveordningen i tre fylker. Den er nå til evaluering. Vi har i budsjettet for 2015 fortsatt lagt inn 11 mill. kr til å finansiere de tre fylkene, nettopp for at ikke brukerne der skal oppleve noen endring i tilbudet før evalueringen er ferdig, selv om prosjektet som sådant er ferdigstilt.

Så vil dette være en diskusjon vi må ta med Stortinget, og i budsjettet for 2016, om en skal lage en nasjonal ordning i stedet. Det har litt konsekvenser for hvordan en tenker rundt kollektivtransport generelt, som i dag er et fylkeskommunalt ansvar.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [10:23:55]: Jeg takker for svaret. Vi er jo kjent med, som statsråden også bekrefter, at det har vært gjennomført en evaluering av forsøkene i de tre fylkene Østfold, Møre og Romsdal og Nord-Trøndelag.

Det som formidles til meg, og til oss, gjennom bl.a. Blindeforbundet, er at det har vært veldig mange positive erfaringer fra forsøksordningen. Spesielt understrekes det positive ved at brukerne kjenner på en økt frihetsfølelse, og det handler ikke bare om fritid, men om livsnødvendige reiser som de må gjøre for å kunne være en del av vårt samfunn. Og selv om ikke alle reiser oftere, som det blir sagt, så gir denne muligheten likevel en ny frihet, eller som flere uttrykker det: Livet har fått en ny dimensjon.

Forutsatt at dette hovedinntrykket kan bekreftes gjennom evalueringen: Vil statsråden arbeide for at en nasjonal ordning kan komme på plass for alle brukere med stort behov for transporttjenester fra 2016?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:24:58]: Jeg vil ikke forhåndskonkludere, men jeg er positiv, for jeg vet at den frihetsfølelsen en har ved å vite at en kan transportere seg selv rundt når en ønsker det – og ikke alltid måtte sitte og vente på at andre skal komme og hente deg – er viktig for folk. Det å vite at en kan mestre sin egen hverdag, selv om en ikke er så bevegelig som mange andre, er viktig for folk.

Nå har vi også sett at det har vært en del tilbakemeldinger, uten at vi har systematisert dem, og det får vi også ta i evalueringen, men enkelte tilbakemeldinger på at dette framstår som å ha vært bedre eller billigere enn det vi forutså, er jo i så fall et godt tegn. En har også sett at de ulike fylkene har løst det på ulike måter, og det er også en del av evalueringen. Noen steder har en hatt en del samkjøring ved at en ikke nødvendigvis får drosje, men gjerne får en minibuss som henter deg – en slags spesialisert kollektivtransport, og ikke individualisert – og dette er jo også gode tegn som vi tar med oss videre før vi konkluderer.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Kjell Ingolf Ropstad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:26:18]: Jeg vil også takke for positivitet fra statsråden, for dette er et verdispørsmål. Det handler om mennesker som endelig får lov til å kjenne på den friheten det er at en selv kan bestemme når en har lyst til å reise. Hvis de skal delta på aktiviteter, kan de gjøre det. Hvis de har barn som er på aktiviteter, kan de følge dem.

Som det har blitt sagt: Selv om de har muligheten til å reise mer, er det ikke nødvendigvis slik at de gjør det, men en kan kjenne på at det er en selv som bestemmer over sitt eget liv. Det er det viktig at vi kan legge til rette for.

Det er heller ikke enorme beløp det her er snakk om, så det er en positiv rettighet for disse menneskene.

Blindeforbundet er en av organisasjonene som har vært aktiv med å komme med innspill. De har hatt et ønske om at det skal være Nav som administrerer ordninga, i stedet for fylkeskommunen – litt som det statsråden var inne på er til vurdering. Vi skal ha respekt for at statsråden må gå

gjennom evalueringa og jobbe med den, men er det at Nav kan administrere ordninga, sånn at det blir en mer rettighetsbasert ordning, noe man vurderer? Og vil statsråden komme med saken raskt, sånn at den kan bli avgjort f.eks. allerede neste år?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:27:22]: Takk for spørsmålet.

Det er naturlig at vi ser på dette i forbindelse med budsjettet for 2016. Da er det også naturlig at man ser på hvem som skal ha ansvaret. Men nettopp den tematikken er en av utfordringene, for i dag er den typen kollektivtransport, hvis man kan kalle det det, delegert til fylkeskommunene fullt og helt. Hvis vi nå sier at staten eller Nav skal ha ansvaret for deler av det, blir det også en prinsippdebatt, som jeg tror det er viktig at Stortinget tar. Jeg tror nok at det også er en del fylker som vil ha sterke oppfatninger om hva som er deres pålagte oppgaver, og hvordan en eventuelt endrer på pengestrømmene der.

Det er veldig gode intensjoner som ligger i temaet som Kristelig Folkeparti tar opp, og jeg er helt enig i intensjonene, men organiseringsmessig skal vi vite hva vi gjør, slik at vi her ikke begynner å skyve på mange prinsipper, uten at vi i så fall vet om det.

Presidenten: Ingvild Kjerkol – til oppfølgingsspørsmål.

Ingvild Kjerkol (A) [10:28:32]: Spørsmålet om TT-ordningen er et viktig spørsmål, fordi den sørger for deltagelse for alle, også når det gjelder å ha et aktivt liv når man er ferdig på jobb og skal delta sammen med familien.

Den TT-ordningen som er utprøvd i et par fylker, kjenner jeg godt fra bl.a. mitt hjemfylke, Nord-Trøndelag. Brukerorganisasjonene har også meldt tilbake om at dette fungerer veldig godt i de fylkene hvor den er utprøvd.

Jeg hører statsråden ta en rekke forbehold, at han vil drøfte dette prinsipielt og viser til at det i dag er fylkeskommunene som har ansvaret for kollektivtransporten, og at dette er et integrert tilbud, sammen med deres øvrige ansvar. Men i bl.a. behandlingen av Nasjonal transportplan var Fremskrittspartiet veldig tydelig på at de ønsket en nasjonal ordning. De ønsket ikke at Fylkeskommunen skulle ha ansvaret for dette lenger. De ønsket at det skulle være nasjonale retningslinjer, og at dette skulle bli løftet fram.

Når endret egentlig Fremskrittspartiet politikk på dette området?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:29:40]: Jeg kan godt stå her som ren fremskrittspartipolitiker og si hva Fremskrittspartiet har gått til valg på, og hva vi mener, men nå representerer jeg en regjering der vi har en regjeringsplattform, og der vi også må forholde oss til vedtak i Stortinget, og jeg tror det er ryddigst for alle at jeg står her som statsråd – ikke som partipolitiker.

Men det er for så vidt veldig bra hvis Arbeiderpartiet fra nå av gir meg fullmakt til å gjennomføre fremskrittspartipolitikk på alle områder, uten at Arbeiderpartiet vil

ha noe å si om det i Stortinget. Jeg tar gjerne det signalet skriftlig også.

Poenget her er likevel at når det gjelder denne typen kollektivtransport, er alt dette i dag delegert til fylkene. Det er ingenting som hindrer noe fylke å gi dette tilbudet allerede i dag. Dette er det opp til fylkespolitikkerne å prioritere. Nå er diskusjonen om en skal ha det som et statlig ansvar fordi fylkespolitikkerne ikke har prioritert det godt nok. Da bør alle partiene som er til stede i denne salen, sjekke med sine fylkespolitikere hvilken jobb en har gjort på dette området, siden en føler at en må ta det opp i Stortinget for å få en bedre ordning enn det fylkespolitikkerne har valgt.

Presidenten: Janne Sjelmo Nordås – til oppfølgingsspørsmål.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [10:30:52]: Jeg er veldig glad for at de forsøkene som ble igangsatt, har gitt positive tilbakemeldinger. Vi har – gjennom transportkomiteens høringer – fått høre hvordan livet har blitt forandret for mange fordi de fikk muligheten til den type fritidsreiser som TT-ordningen legger opp til. Det er godt å høre.

Jeg ser at det er litt ulike tilbakemeldinger fra de ulike fylkene hvor det har vært forsøk. Da er mitt spørsmål til statsråden: Ville det ikke være fornuftig å utvide forsøksordningen til noen flere fylker, slik at man får bredere empiri når det gjelder hvilke erfaringer man har i de ulike fylkene, før vi tar debatten om hvem som skal ha ansvaret, og hvordan ordningen eventuelt skal utvides?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:31:41]: Det kunne vært en idé, men først vil jeg faktisk se om det er så stor spredning i tilbakemeldingene som man forutsetter i dette spørsmålet. Jeg er ikke sikker på at det er det. Hvis tilbakemeldingene er ganske entydige, men likevel med ulik virkemiddelbruk rundt omkring, er det ikke noen vits i å teste ut en ting før en sier ja eller nei videre.

Det er selvsagt sånn at hvis alle tilbakemeldingene spriker og er motstridende, er det mulig at vi bør gjøre det som representanten tar opp, men for meg er det viktig at vi har en helhetlig tilnærming til dette. Vi må sørge for at flest mulig kan bruke det generelle tilbudet som finnes. Det gjør vi gjennom universell utforming av plattformer knyttet til trikker, busser, T-baner og det tilbudet en har lokalt. Det gjør vi ved å sørge for at en har bedre informasjon om det tilbudet som finnes. Det gjør en bl.a. ved å arbeide med en nasjonal ruteplanlegger. Og det gjør vi ved å sørge for at der hvor den universelle utformingen av tilbud ikke er god nok, blir TT-ordningen mer treffsikker for dem som faktisk trenger den. I dag er det et fylkeskommunalt ansvar. Hvis det ikke er godt nok, bør vi gjøre det til et nasjonalt ansvar, og det er den evalueringen vi når gjør.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:33:00]: Hvis man virkelig er opptatt av at folk med funksjonshemninger skal kunne bestemme sjøl hvor de vil transportere seg, fjerner man

f.eks. ikke støtte til bilordningen for dem som ikke er i jobb eller på skole, slik som denne regjeringen har gjort.

Men jeg håper at ministeren vil jobbe videre med en nasjonal TT-ordning for dem som trenger dør-til-dør-transport – for det er det vi snakker om nå. Man trenger en nasjonal ordning for dem som trenger dør-til-dør-transport, og så trenger man en utvidet ordning med bestillingsruter i distriktene, slik som KID-ordningen, kollektivtransport i distriktene, var. Jeg registrerer dessverre at regjeringen har fjernet den biten av det, for den kan nemlig dekke behovet for mange av dem som ikke kan klare å bruke den vanlige kollektivtrafikken, men som ikke trenger dør-til-dør-transport.

Så det er en kombinasjon av en ordning med bestillingsruter og nasjonal TT-ordning vi trenger. Vil ministeren se på det?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:34:08]: Det å blande KID-ordningen inn i dette blir litt irrelevant, for KID-ordningen kunne være veldig mye forskjellig, avhengig av hva man søkte på. Det var en ordning der en fikk i snitt en halv million kroner i støtte til hvert prosjekt, og der fylkeskommunene måtte søke om penger for hvert prosjekt. Vår vurdering er at det går med veldig mye byråkrattid i forhold til hver krone en deler ut. Da er det bedre å ha ordninger der fylkeskommunene har ansvar, får tildelt mer penger, eller at en får en mer spesialisert ordning, sånn som dette.

Det er derfor vi jobber videre med TT-ordningen. Jeg registrerer at alle partiene i Stortinget nå framstår som å være veldig forkjempere for dette. Likevel er det bare å registrere at ordningen ikke har blitt etablert under den forrige regjeringen. Det betyr at da er det nytt håp med dagens regjering, og vi følger opp de initiativene som har kommet fra Kristelig Folkeparti. Kristelig Folkeparti har tatt opp dette i Stortinget i interpellasjonsdebatter også. Det viser et betydelig engasjement fra et av våre samarbeidspartier, og det er jeg veldig glad for.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:35:24]: Mitt hovedspørsmål går til klima- og miljøministeren.

Rovviltpolitikken berører mange. Den er vanskelig, den er konfliktfylt, og den skaper stor debatt. I mange deler av landet fortviler beitenæringen. I sommer var det kanskje særlig i områder i Sogn og Fjordane og i Oppland – deler av landet som vanligvis er en viktig del av beitenæringen – en var fortvilet. Det har etter hvert blitt slik at i store områder av landet kan verdifull beitemark nesten ikke brukes på grunn av rovdyr. Et slikt konfliktnivå kan ikke fortsette i årene framover.

Stortinget har vedtatt at det viktigste virkemiddelet for å regulere bestandene av rovdyr er lisensfelling. Problemet er at denne lisensjakta er helt mislykket. I fjor vinter ble det tatt ut bare 30 pst. av de fastsatte kvotene. I 2011 inngikk partiene på Stortinget et forlik om rovviltpolitikken. Senterpartiet står bak dette forliket. Her sies det i punkt 2.2.12 at lisensjakt «skal være hovedvirkemiddelet».

For et par uker siden ble lisensjakta på bjørn avsluttet. Departementet hadde tillatt å ta ut en kvote på ni bjørner i høst, men bare to bjørner var felt ved lisensjaktas avslutning. Hva vil miljøvernministeren gjøre for at resten av lisenskvoten på bjørn skal tas ut?

Statsråd Tine Sundtoft [10:37:02]: Denne regjeringen er veldig opptatt av å dempe konfliktene innenfor rovviltpolitikken. Jeg tror vi må leve med at det til enhver tid vil være en konflikt. Det sier seg selv at det å balansere mellom beitedyr og rovdyr vil innebære konflikt. Det handler også om hvordan den konflikten håndteres.

Vi har lagt opp til en helt annen dialog med de regionale rovviltneemdene enn det den forrige regjeringen gjorde. Vi treffes én gang i halvåret, går igjennom de utfordringene en har, og følger opp videre det vi gir hverandre av utfordringer om dette.

Vi er opptatt av å få til en tydeligere soneforvaltning for å dempe konfliktene.

Jeg er helt enig med representanten Arnstad i at lisensfelling skal være det virkemiddelet vi har. Derfor tillater vi nå flere virkemidler innenfor lisensfelling, bl.a. når det gjelder jerv. Her er det nå kommet søknad om forsøk fra Sogn og Fjordane. Jeg har sagt at vi vil se på mer bruk av snøscooter til uttransportering av åte og jervebås, og også innhente praktisk erfaring med bruk av kunstig lys på åte for jerv.

Spørsmålet gjaldt bjørn. Det at vi får en mer effektiv lisensfelling, tror jeg er viktig for å få en økt forståelse for hva vi skal gjøre i rovviltpolitikken, og også ha den gode dialogen med de regionale rovviltneemdene, slik at de føler at de har en reell mulighet til å dempe disse konfliktene.

Marit Arnstad (Sp) [10:38:58]: Statsråden svarer egentlig ikke på spørsmålet mitt, for det at lisensfellingen er så mislykket, er i seg sjøl en kilde til konflikt – det øker konfliktnivået. Jeg er ikke så veldig opptatt av jerv i denne sammenhengen, men jeg er opptatt av bjørn, fordi den lisensjakta ble avsluttet for to–tre uker siden. Da ble det tatt ut to av ni bjørn, som regjeringen har satt som kvote.

Og spørsmålet mitt er fortsatt: Hva vil statsråden gjøre for at resten av lisenskvoten for bjørn skal tas ut? For det står nemlig også i rovviltforliket at hvis lisensfelling ikke gir en tilfredsstillende uttelling, har miljøforvaltningen et ansvar for å sørge for at resterende kvote tas ut. Så mitt spørsmål er fortsatt: Hva vil statsråden gjøre for at resten av lisenskvoten tas ut, og hvilken beskjed vil miljøforvaltningen få om å følge opp det ansvaret de har etter rovviltforliket?

Statsråd Tine Sundtoft [10:39:54]: I tråd med hva jeg svarte på forrige spørsmål vil miljøforvaltningen gå i dialog med den regionale rovviltneemnda for å få gjort noe med lisensfellingen. Vi har ikke overprøvd de regionale rovviltneemdene i dette. Det er viktig at det er de regionale rovviltneemdene som også har ansvaret for å følge dette opp sammen med miljøforvaltningen. Jeg er opptatt av at vi får lisensfellingen til å skje på en riktig måte

slik at vi får dempet konfliktene, for det er når vi ikke får tatt ut på lisensfelling at vi får unødvendig store konflikter innenfor rovviltpolitikken. Så da tar jeg det opp med miljøforvaltningen.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Janne Sjelmo Nordås.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [10:40:53]: Problemet er at når lisensfellingen ikke lykkes, som vi har sett, har regjeringen valgt å ta ut mange dyr – både jerv og bjørn – før beitesesongen starter. Det er en utfordring, for dette er midt i ynglefredningstiden, og nå bruker Miljødirektoratet altså omstridte jaktmetoder som helikopterjakt og hiuttak. Senterpartiet skjønner at mange reagerer på det.

Dette kunne vært unngått dersom man i løpet av høsten og vinteren gjennomførte en mer effektiv lisensjakt, som det har vært pekt på tidligere. Men hvorfor vil ikke regjeringen bidra til at kvotene tas ut under lisensjakt, sånn at man slipper disse litt brutale metodene med hiuttak og helikopterjakt om våren?

Statsråd Tine Sundtoft [10:41:37]: Regjeringen er opptatt av å bruke lisensfelling som den riktige måten å ta ut disse rovdyrene på. Jeg er helt enig i at hiuttak bringer opp veldig store konflikter i dette og minker forståelsen for at noen rovdyr skal tas ut i områder hvor beitedyrene har sin prioritet. Det er nettopp på grunn av det at vi nå også setter i gang nye forsøk for å få mer effektiv lisensfelling, at vi ikke er opptatt av å overprøve vedtak som de regionale rovviltneemndene vedtar, og at vi har den nære dialogen med neemndene og også med miljøforvaltningen, slik at dette skjer på en mest mulig riktig og effektiv måte, så vi får dempet konfliktene på dette området.

Presidenten: Eva Kristin Hansen – til oppfølgingsspørsmål.

Eva Kristin Hansen (A) [10:42:41]: For et par uker siden var flere her fra Stortinget på besøk hos beitenæringen på et seminar og var også i en debatt. Jeg kan bekrefte mye av de beskrivelsene som representanten Arnstad kommer med når det gjelder utfordringer næringen opplever. Vi fikk også en del tilbakemeldinger fra næringen på at man faktisk mener at rovviltforliket ikke fungerer etter intensjonen, og kanskje spesielt den todelte målsettingen.

Nå er det jo sånn at vi vet at vi om en stund får en sak til Stortinget både om ulvesone og om bestandsmålet på ulv. Det jeg lurer på om statsråden kan si litt om, er om det er andre deler av rovviltpolitikken hun ser for seg at vi også må diskutere i den sammenhengen, eller skal vi kun begrense det til å diskutere ulv, bestandsmål og ulvesone.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at all tale skal adresseres via presidenten.

Statsråd Tine Sundtoft [10:43:34]: Nå hadde jo Stortinget i mai til behandling denne saken etter et representantforslag fra Senterpartiet, hvor vi opplevde at Stortinget

på ny bekreftet viktige områder for rovviltpolitikken. Men jeg svarte Stortinget da, som jeg nå følger opp, at vi vil ta i bruk nye virkemidler for å få mer effektiv lisensfelling.

Jeg har også møtt mange beitebrukere denne høsten. Det jeg heldigvis opplever er ganske bra nå, er at heller ikke beitebrukerne er inne på en diskusjon om vi skal ha rovdyr eller ikke. Da synes jeg vi også har kommet noe lenger i denne debatten, hvor vi må få en tydeligere soneforvaltning og mer effektiv lisensfelling, og så kommer vi til Stortinget med saken om bestandsmål for ulv og ulvesone. Så får da Stortinget i den sammenhengen se om det er behov for å gjøre mer i rovdyrpolitikken. Vi følger opp det Stortinget har vedtatt.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgingsspørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:44:44]: Skade på husdyr i prioriterte beiteområder har ofte sammenheng med at rovvilt beveger seg svært raskt over store områder. Rovvilt kan derfor på kort tid vandre inn i såkalte prioriterte beiteområder. Når dette skjer i beitesesongen, hjelper det lite at Statens naturoppsyn i forkant har tatt ut dyr som befant seg i et område.

Statsråden har tidligere sagt at hun vil se nærmere på grensene for hva som regnes som prioriterte beiteområder.

Spørsmålet mitt er: Har statsråden foretatt en slik gjennomgang og konkludert, og vil hun på den bakgrunn fremme effektive tiltak i pakt med rovviltforliket, for å ta ut dyr som utgjør et skadepotensial?

Statsråd Tine Sundtoft [10:45:34]: Det er en utfordring at rovdyrene verken kjenner fylkesgrenser eller landegrenser. Når vi sier at vi vil ha en tydeligere soneforvaltning, har vi en utfordring med dyr som går inn på områder hvor de strengt tatt ikke har noe å gjøre. Vi har nå en dialog med de regionale rovviltneemndene for å se på soneforvaltningen, og hvor de også kanskje må korrigere sine soner noe, på tvers av hva vi har i dag.

Vi er ikke i mål med den gjennomgangen, men er godt i gang med det arbeidet. Det er nettopp gjennom en klarere soneforvaltning og en mer effektiv lisensfelling at vi kan dempe konfliktene innenfor et område hvor vi alltid vil ha konflikter.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:46:37]: Det er bra at representanten Hansson får ordet etter meg, så det ikke bare er damer som spør om jakt.

Når vi er inne i rovdyrforliket, fører det, mener jeg, til et nedsatt konfliktnivå på dette området, fordi man klarte å få til en bred enighet i Stortinget. Men i det rovdyrforliket er det også en stor utfordring å klare å utvikle kunnskap om jakt og jaktkultur i forbindelse med den lisensfellinga som skal være, for det er sjølsagt helt feil, det vi holder på med når det gjelder hiuttak, helikopterjakt osv. Men Senterpar-

tiet lever tydeligvis i den villfarelse at det å innføre lisensjakt på bjørn kommer til å bli en effektiv jakt i løpet av ett år. Det blir det ikke. Man må lære seg det, man må utvikle en kultur for det, man må ha kunnskap om det. Derfor ble det i rovdryforliket sagt at man skulle sette av penger til det og til de frivillige organisasjonene på dette feltet. Vil statsråden også følge opp det?

Statsråd Tine Sundtoft [10:47:46]: Ja, statsråden vil følge opp det også på dette området. Jeg har for så vidt allerede fulgt det opp. Vi er i nær dialog med Jeger- og Fiskerforbundet, for her ser en også hvordan det er i de ulike fylkene. Har man en god jaktkultur – hvor en har kompetanse og deler kompetanse – blir lisensfelling mer effektiv. Jeger- og Fiskerforbundet er også interessert i å bidra til å spre den kunnskapen til andre deler av landet. Jeg har selv bedt om å få lov til å være med på en motivasjonskveld for å treffe jegere. Her ser en det igjen: Hvis dette gjøres på en riktig måte, økes legitimiteten for lisensfelling og dempes noen av konfliktene som har vært. Jeg håper vi også med det får bort noe av den ulovlige jakten på våre rovdry.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [10:48:55]: Gjennom denne store interessen for jakt på noen av de flotteste dyrene som finnes i norsk natur, får man gang på gang bekreftet et inntrykk av at rovviltproblemet ikke bare er stort, men at det er økende.

Kan statsråden avklare hvorvidt det er slik at skade på husdyr fra rovdry har endret seg gjennom, la oss si, den siste femårsperioden?

Statsråd Tine Sundtoft [10:49:28]: Jeg har ikke med statistikk fra den siste femårsperioden nå, men jeg vet i alle fall ut fra hva vi har av tall for inneværende år, at skade på beitedry har gått noe ned. Jeg tror også det at vi var ute i forkant av beitesesongen og tok ut noen rovdry i år, har vært medvirkende til det.

Men igjen er jeg opptatt av at noen ganger blir debatten mye større enn hva den egentlig bør være. Stortinget har vedtatt sine bestandsmål for rovdry. Vi vet at vi ligger på linje med det vi skal for ulv, vi ligger under for bjørn og gaupe, og vi ligger over for jerv.

Derfor er det gledelig når en nå har møter med beitebrukere, at de ikke er opptatt av å få bort rovdryene, men at dette håndteres på en klok måte ved å balansere både beitedry og rovdry i norsk natur.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:50:40]: Mitt spørsmål går også til klima- og miljøministeren.

Neste uke begynner FN's klimaforhandlinger i Lima, det såkalte COP 20, og Norge har en viktig rolle i forhandlingene. Vi er sentrale i skogsatsingen – for å bevare regnskog internasjonalt.

I budsjettforliket får statsråden nå også med seg en

dobling av Norges bidrag inn i det grønne fondet, til 400 mill. kr hvert år.

Norge spiller ofte en sentral rolle når det gjelder gjennomføringen av forhandlingene, som vi forhåpentligvis også kan gjøre i Lima. Men vel så viktig er hva som skjer etter Lima, for nå er jo klimaforhandlingene en nedefra og opp-prosess, der de forskjellige landene melder inn sine forpliktelser før toppmøtet i Paris, og summen av disse forpliktelsene må da være store nok om man skal nå 2-gradersmålet fram mot 2050.

Første kvartal 2015 skal Norge legge fram sine klimaforpliktelser fram mot 2030, og de må minimum være på 40 pst. Det er 15 år til 2030. Hvis vi ser 15 år tilbake og fram til i dag, er det ikke redusert noe som helst. De neste 15 årene skal vi redusere våre utslipp med minimum 40 pst.

Dette krever et omfattende arbeid. Da blir mitt spørsmål: Hvordan ser statsråden for seg at dette arbeidet skal organiseres for at vi skal nå våre nasjonale klimamål i 2030?

Statsråd Tine Sundtoft [10:52:36]: Som vi har varslet helt siden forhandlingene i Warszawa for ett år siden, og som vi lovet der, sier vi at vi skal komme med våre såkalte indikative utslippsmål for 2030 i løpet av første kvartal 2015.

Regjeringen jobber nå med hva som skal være mål for 2030. Der har den Gap-rapporten vi fikk fra Miljødirektoratet i mars, vært nyttig, men ikke minst den lavutslippsrapporten vi fikk nå i oktober, som viser hvordan det er mulig å komme til lavutslippsmålet, og hvor det er riktig å gjøre ting først.

Så vi jobber med det faglige grunnlaget i regjeringen nå og har sagt at vi skal komme til Stortinget på en dertil egnet måte. Og det er jo akkurat den øvelsen alle land sitter med: å komme med sine utslippsmål. Det er det som er forskjellen på Kyoto-avtalen, som var veldig ambisiøs for 10 pst. av verdens utslipp, og den avtalen vi håper å få på plass i Paris neste år, hvor alle land må bidra – noen mer enn andre.

Vi har tradisjon for å ta vår del av ansvaret for det, men vårt ambisjonsnivå vil også være avhengig av hva slags fleksible mekanismer vi vil få i en internasjonal avtale. Vi må finne den riktige balansen mellom hva vi skal gjøre hjemme, og hva man vil få mer igjen for med hensyn til den globale klimautfordringen ved at vi også gjør ting utenfor landets grenser.

Vi har ikke konkludert på det i regjeringen ennå, derfor kan jeg ikke gi representanten noe mer eksakt svar nå.

Ola Elvestuen (V) [10:54:37]: Det er ingen konflikt mellom hva vi skal gjøre hjemme, og hvilke ambisjoner vi skal ha ute. Selvfølgelig skal Norge ha store ambisjoner internasjonalt, men vi skal også kutte hjemme, og de kuttene må være på minimum 40 pst. Det er 15 år til.

For å nå dette må det store endringer til hvert år i disse 15 årene – hvis vi i det hele tatt skal ha muligheten internasjonalt til å nå et 2-gradersmål. Da må man ha konkrete planer. Og da blir mitt spørsmål igjen: Vil Stortinget få seg

forelagt sektorvis planer med konkrete reduksjonsmål og konkrete virkemidler for hvordan disse reduksjonsmålene skal kunne nås?

Statsråd Tine Sundtoft [10:55:21]: Så lenge regjeringen ikke har konkludert, og vi er underveis i prosessen, kan jeg ikke akkurat nå love hvordan dette vil se ut. Men det er jo helt riktig, som representanten Elvestuen sier, at vi må inn sektorvis og se hvor mye vi kan ta innenfor f.eks. transport – skal vi ta mer enn 40 pst. der for da å gjøre mindre på bygg eller mer på industri? Det er nettopp den fordelingen vi må se på, og også se på hva som er innenfor kvotesystemet, og hva som er utenfor kvotesystemet.

Men vi må omstille oss for å redusere utslippene i Norge. Derfor er jeg veldig glad for den endringen av debatten vi nå har, at vi ikke kan kjøpe oss fri fra denne forpliktelsen ved å kjøpe kvoter ute. Det blir å finne en riktig balanse mellom hva vi selv skal gjøre, og hva vi får mest igjen for ved å bidra ute, for klimautfordringen er tross alt global.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Terje Breivik.

Terje Breivik (V) [10:56:30]: Eg skal vera endå meir konkret enn kollega Elvestuen. Eg har med glede registrert at statsråden, saman med Venstre, har gjeve eit grønt skatteskitte og teke marknadskreftene i bruk – eit viktig og avgjerande tiltak for å nå klimamåla. Seinast i DN 30. oktober er ministeren sitert:

«Det skal koste mer å forurense, og det skal lønne seg å ta miljøvennlige valg.»

Eg tek difor nærast for gjeve at ministeren kan stadfesta at budsjettforslaget til regjeringa var eit arbeidsuhell. Ikkje berre var forslaget kjemisk fritt for eit grønt skatte- og avgiftsregime, det gjekk monalege steg i feil retning. Eg reknar òg med at ministeren kan stadfesta at ho og regjeringa i budsjettet for 2016 vil forsterka starten på eit nødvendig grønt skatteskitte, som budsjettavtalen i 2015 med Venstre og Kristeleg Folkeparti representerer, og at ministeren òg kan koma med sine vurderingar av kva grøne avgifter ho meiner er dei beste og mest målretta.

Statsråd Tine Sundtoft [10:57:30]: Jeg er helt enig med representanten Breivik i at vi må få et skattesystem som gjør at det koster å forurense og lønner seg å ta miljøvennlige valg. Nå har vi satt ned en grønn skattekommissjon som nettopp skal ha en ordentlig gjennomgang av dette, så det er jo fornuftig å se hva de også kommer med før statsråden konkluderer på det området.

Så får jeg bare ta til etterretning at samarbeidspartiene var noe mer utålmodige enn det vi var når det gjelder gjennomgang av bilavgiftene, som vi hadde varslet skulle skje i revidert. Men det er jo den type endringer av skatter og avgifter vi må få til for å få det nødvendige grønne skiftet, som også henger sammen med våre utslippsmål for 2030, som vi skal melde inn i løpet av første kvartal neste år.

Presidenten: Åsmund Aukrust – til oppfølgingsspørsmål.

Åsmund Aukrust (A) [10:58:33]: Vi ser fram til at saken kommer til Stortinget, og at statsråden konkluderer og sier hva som er regjeringens forslag til målsettinger for klimamål for 2030. Det begynner jo å haste dersom Stortinget skal inkluderes på en skikkelig måte. Andre land begynner å bli klare med sine målsettinger, og Norge bør ikke være dem som er sist ute.

Ministeren sier at regjeringen ikke har konkludert. Men i mai i år sa hun:

«Vi har gitt støtte til EUs ambisiøse mål. Da vil det ikke være passende å være mindre ambisiøse enn EU.»

Så har vi senere hørt at statsråden ikke lenger kunne klare å stå for det samme, hun sier at det er store forskjeller på Norge og EU. Det er jo sant, men hva er det som har forandret seg siden mai, da statsråden lovet at Norge skulle være like ambisiøse som EU, altså 40 pst., og fram nå, etter at EU har vedtatt hva de mener, da hun ikke lenger klarer å si det samme?

Statsråd Tine Sundtoft [10:59:29]: Det er ingenting som har endret seg siden mai – det jeg sa da og det jeg sier nå. Det å være like ambisiøse som EU er ikke det samme som å si at vi legger opp til akkurat samme prosenten som EU. Det er mer ambisiøst å omstille ett land som allerede er basert på vannkraft og fornybar energi enn et EU hvor mange land er basert på kull. EU kan også fordele sine forpliktelser mellom EU-landene. Så jeg står for det samme i dag som jeg sa da. Nyansen ligger i det å være like ambisiøs. Men da noen ville presse meg til å si at det betyr 40 pst., så sier jeg at vi vil ikke si det før vi har hatt en ordentlig faglig gjennomgang av hvor det er fornuftig å legge vårt nivå på kvotesystemet, utenfor kvotesystemet og se hva vi kan få til med fleksible mekanismer slik at vi kan bidra til at andre land kanskje kan gjøre mer, som betyr mer for verdens klimautfordring.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgingsspørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:00:49]: Det går mot spennende og avgjørende internasjonale klimaforhandlinger i månedene som kommer, og første stopp er Lima for oss om 14 dager.

Kristelig Folkeparti har klare forventninger til at også Norge fortsatt spiller en aktiv pådriverrolle for å få til ambisiøse tiltak for å nå fastsatte klimamål, og der er vi selvfølgelig enig med statsråden.

Spørsmålet mitt er: Er statsråden optimistisk når det gjelder det det er mulig å få til i Lima for å få en god klimaavtale i Paris i 2016?

Statsråd Tine Sundtoft [11:01:28]: Denne statsråden er grunnleggende optimist og har troen på at det er mulig å få til endringer. Det vi har sett at EU har kommet med i høst, men ikke minst hva USA og Kina har lansert av utslippsforpliktelser, gjør at en har en annen optimistisk

grunntone når en nå kommer til Lima, enn hva en sannsynligvis hadde i København i 2010, hvor jeg ikke var til stede. Jeg tror også at det vi nå får til med finansieringen av de grønne fondene, hvor de fattigste landene føler at de rikeste landene nå stiller opp med klimafinansiering og virkelig vil bidra, og det Norge gjør innenfor klima- og skogsatsingen og følger opp med nye land og står ved det fram til 2020 – alt dette henger sammen og gjør at en har troen på at det blir endring. Det jeg fornemmer også, at noen land som sitter rundt bordet og ikke vil komme med sine forpliktelser i bilaterale samtaler, bekrefter selvfølgelig at vi må få ned våre utslipp for vi kjenner på kroppen at vi må gjøre noe også i vårt land.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [11:02:57]: Inn mot Lima utmerker Norge seg nå ved å være det landet som har tredje høyest klimagassutslipp per capita i Europa. Russland og en av de baltiske statene – jeg husker ikke hvilken – er verre, resten er bedre.

Så er Norge et land som har bidratt til FNs klimafond – som vi selv sitter i styret i, og har vært med og opprettet – på et mye lavere nivå enn svært mange andre land har gjort. Fondets forpliktende ambisjon fra København var på ca. 100 mrd. dollar, Norge har ytt noen hundre millioner kroner. Miljøpartiet De Grønne har foreslått at Norge yter noe som tilsvarer en klimaprosent, 1 pst. av BNI, 30 mrd. kr, til det fondet, som vil være en reell innsats. Spørsmålet er: Kommer regjeringen til å vurdere å gå til Lima med en vesentlig opptrapping av det norske tilskuddet til FNs klimafond?

Statsråd Tine Sundtoft [11:04:10]: Norge nyter anerkjennelse utenfor landets grenser for måten vi har stilt opp på ved å ha en klima- og skogsatsing av den størrelsesorden som vi har, for hva vi gjør i Afrika gjennom Norfund, og for at vi er aktive i forhandlingene og også jobber fram en internasjonal pris på utslipp gjennom en karbonavgift. Nå har en etter budsjettforhandlingene i Stortinget fått et annet beløp vi også kan melde i Lima, men andre land ser den totale pakken Norge har hatt i flere år, og vet at Norge er et land å regne med også framover.

Presidenten: Vi går da til neste hovedspørsmål.

Bård Vegar Solhjell (SV) [11:05:15]: Mitt spørsmål er til justisministeren.

Terror er blant dei største truslane i det moderne samfunnet. Det fekk vi i Noreg smerteleg erfare den 22. juli 2011, og seinast no i sommar kom det nærmare oss. Fredag ettermiddag fekk vi beskjed frå justisministeren om at han ville innføre væpning av politiet, nærmare bestemt væpning av alt innsatspersonell, med våpengodkjenning i dagleg teneste, foreløpig i fire veker, men det som fort kan verte på ubestemt tid. Vi har eit uvæpna politi i Noreg. SV støttar det og meiner det vil vere galt med ei generell væpning. Vi meiner det ikkje er dokumentert at det gjer Noreg

tryggare, men at det tvert imot kan føre til både fleire våpen og fleire situasjonar med skot.

Men vi har òg eit fleksibelt regelverk som gjorde det mogleg raskt å innføre væpning når justisministeren meinte det var nødvendig. Eg meiner likevel at det er grunn til å stille spørsmål ved denne saka. For det første er terrortrusselen diffus, basert på den generelle, globale oppfordringa til vald mot uniformerte tenestemenn. Bak står ei gruppe som vi dessverre kan frykte vil vere ein trussel over noka tid. Noreg skal etter kvart delta i den væpna kampen mot dei, noko som vel snarare vil føre til ein auka trussel heller enn ein redusert trussel mot oss. Vi må frykte at det kan vare ved.

Avgjerda kom fredag ettermiddag, men for nokre veker sidan var det eit møte i den utvida utanrikskomiteen der, eg òg var, der vi vart informerte på ein ryddig måte om terrortrusselen, som etter kvart vart offentleg, og vi har vel grunn til å rekne med at tiltaka derfrå har vorte vurderte i noka tid.

Så mitt spørsmål til justisministeren er: Kan justisministeren garantere at det vi nå ser, ikkje vil skli over i ei varig, generell væpning av norsk politi, og vil han, dersom det er aktuelt å forlengje det om fire veker, kome til Stortinget på eigna måte – ei utgreiing eller ei sak – og sørge for at Stortinget får seie si meining, og at det vert ein open debatt om spørsmålet?

Statsråd Anders Anundsen [11:07:26]: Jeg har hele tiden vært veldig tydelig på at det er viktig nå ikke å blande sammen spørsmålet om bevæpning i en konkret situasjon basert på en trusselvurdering som er ganske alvorlig, særlig for de tjenestemennene som er direkte pekt ut som en potensiell målgruppe for å bli rammet av terror med ganske enkle virkemidler. Det er det som skiller denne vurderingen fra PST fra mange andre vurderinger, hvor man er svært målrettet, det kan skje angrep med veldig enkle midler. Det betyr også at det er mange i politiet som er utrygge i den jobbsituasjonen de nå er i. Derfor har Politidirektoratet hatt et svært, svært grundig arbeid over tid for å vurdere hva slags risikoreduserende tiltak som skal gjennomføres, for å sikre både sikkerheten til polititjenestepersonell og raskere innsatsmulighet.

Dette er ikke noe forsøk på en snikinnføring av varig bevæpning av norsk politi. Det er en stor politisk diskusjon om hva slags politi vi skal ha i fremtiden. Vi har nylig hatt en våpeninstruks og forslag til endringer i våpeninstruksen ute på høring. Den høringsfristen var nylig ute, og vi skal ha en ordentlig gjennomgang av hørings svarene. Da er det også naturlig at en involverer Stortinget på en ryddig måte. Dette er en politisk diskusjon, og jeg er kjent med at det også er varslet representantforslag knyttet til spørsmålet om generell bevæpning.

Jeg tror det er viktig å huske at når det gjelder bevæpning av politiet, basert på den klare faglige vurderingen som de har gjort i denne konkrete situasjonen, basert på det trusselbildet som nå ligger i bakgrunnen, skal man være ganske vågal hvis man mener at en politisk skal kunne overprøve den vurderingen. Når det gjelder disse fire ukene, vil vi komme tilbake til hvordan situasjonen

er på det tidspunktet før en tar stilling til om et samtykke eventuelt skal forlenges.

Bård Vegar Solhjell (SV) [11:09:26]: Det er lett å forstå at mange politifolk kan føle seg utrygge i møte med denne trusselen, akkurat som andre som er uniformerte, og – eg må legge til – andre grupper som er utpeika som moglege mål, sjølv om det er ei generell global oppfordring. Faglege anbefalingar av den typen her, bør heilt openbert ha stor vekt. Eg vil òg seie at det er bra at justisministeren seier at det ikkje er ei snikinnføring, men han svarte likevel ikkje på mine to spørsmål.

Det første spørsmålet var om han kan garantere at det ikkje vil skli over i ein varig situasjon, for vi kan vel fort kome i ein situasjon der trusselvurderinga vil vare svært lenge. Eg vil gjerne høyre han klart seie at dette vil opphøre på eit tidspunkt.

Så sa han at han skulle ha ei ryddig behandling i Stortinget. På fredag var det eit kort innkalla møte og deretter ein beskjed. Så det er interessant å vite: Er det den typen ryddig runde med Stortinget han ser for seg, eller vil han gjere som eg ber han om, nemleg kome hit til salen på eigna måte og la Stortinget få uttrykke si meining òg her i salen?

Statsråd Anders Anundsen [11:10:35]: Møtet på fredag var mer et tilbud om informasjon om et tiltak som vil bli gjennomført, og er ikke en del av noen formell dialog eller oppfølging overfor Stortinget. Det var et tilbud for å gi muligheten til innsyn i hva som ligger bak beslutningen, som vil bli synlig for svært mange på veldig kort tid. Det er en stor diskusjon i Norge om bevæpning, og jeg synes det da var ryddig å gi det tilbudet om informasjon. Men når jeg snakker om involvering av Stortinget, så må en selvfølgelig involvere Stortinget på ordinær måte.

Så er det sånn at det i dag ikke er hjemmel for å beholde bevæpning over svært lang tid. Det er også en av årsakene til at vi gjorde dette samtykket tidsbegrenset. Så må vi se hvordan vi skal følge dette videre, men det er ikke regjeringens intensjon på noen måte å bruke dette som en situasjon som gjør at det skal gli over i en permanent bevæpning av norsk politi. Det skal være gjenstand for en vanlig, åpen politisk diskusjon, som jeg er helt overbevist om at SV vil engasjere seg sterkt i.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Torgeir Knag Fylkesnes.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:11:46]: Ministeren svarer ikkje på spørsmålet, om han kan garantere at dette ikkje skli over i kva vi kan kalle ei permanent mellombels væpning. Dette er veldig alvorlege skritt å ta. Når ein i dag kan sjå væpna politi i Overhalla, i Bømlø, på Senja, i Nesna osv., er det ganske alvorlege skritt ein har tatt. Det som er spesielt med grunngevinga, er at det ikkje er ein konkret, tidsavgrensa, mellombels trussel, men det er ein generell, global, diffus, ikkje-tidsavgrensa trussel som er grunngevinga. Med ei slik grunngeving, korleis kan ministeren grunnje seg ut av mellombels væpning?

Statsråd Anders Anundsen [11:12:40]: I slike spørsmål er det vanskelig å se inn i glasskula og finne fasit. Det er altså en vurdering fra PST som ligger til grunn for de tiltakene som politiet har foreslått gjennomført, og det er ikke bare bevæpning av norsk politi som er foreslått gjennomført av politiet, det er gjennomført en rekke andre risikoreduserende tiltak også. I trusselvurderingene fra PST gjøres det også klart at risikoreduserende tiltak vil kunne bidra til å redusere risikoen.

Jeg håper at vi har en felles forståelse av hvor vi ønsker å være i fremtiden i forhold til trusselbildet. Vi ønsker å få det så lavt som overhodet mulig. Men jeg kan altså ikke garantere for hvordan trusselbildet vil være om en uke eller om tre måneder eller om åtte måneder – det må nesten representanten ha respekt for. Der har vi faglige instanser som foretar de vurderingene. PST lager et beslutningsgrunnlag både for politiet og for politisk ledelse, og så må vi forholde oss til det når vi skal velge hvilke tiltak som skal gjennomføres. Det er årsaken til at vi har den situasjonen vi har.

Presidenten: Hadia Tajik – til oppfølgingsspørsmål.

Hadia Tajik (A) [11:13:52]: Eg har forstått at justisministeren er oppteken av faglege vurderingar når det er snakk om generell væpning. Då tenker eg ikkje først og fremst på den konkrete trusselsituasjonen som me er inne i no, men bl.a. på høyringsnotatet med forskriftsendringar, som legg til distrikta sjølve å avgjera om dei vil ha generell væpning i distriktet sitt.

Når ein har følgd debatten over tid, veit ein at Politiets Fellesforbund, som jo har eit vedtak for generell væpning, òg har eit stort mindretal som er mot. Dei hadde to store medlemsundersøkingar, både før og etter 22. juli, der det var eit stort fleirtal mot. Blant politimeistrane er det òg eit stort fleirtal mot, og i Norges Politilederlag er ein mot generell væpning.

Spørsmålet mitt er: Presist kva for nokre fagmiljø er det Anundsen har lytta til når han seier at han er for generell væpning?

Statsråd Anders Anundsen [11:14:47]: Nå har vi nettopp hatt våpeninstruksen ute på høring. Det har vært en bred høring. Dette er ikke et spørsmål som er svart-hvitt; det er ikke enkelt å si at det ene er helt riktig, mens det andre er helt feil. Her er det mange ulike dilemmaer som en er nødt til å ta høyde for. Derfor skal regjeringen nå gå gjennom de høringnotatene som vi har fått, for å se hva slags innspill som er kommet til den høringen. Det vil også være en viktig del av det grunnlaget som regjeringen til slutt vil fatte sin beslutning på. I disse høringssvarene er det en viss spredning i forhold til fordeler og ulemper med bevæpning av politiet.

Det som regjeringen har lagt ut til høring, er ikke et forslag om bevæpning av norsk politi. Det er et forslag om å gjøre systemet annerledes, slik at politiet selv skal vurdere hvorvidt det er behov for bevæpning i konkrete situasjoner, varig eller for kortere eller lengre perioder. I dag er systemet ganske rigid, basert på en gammel våpeninstruks som

trenger en oppgradering, og det er det arbeidet vi har satt i gang.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:16:01]: Først vil jeg bare si at jeg synes debatten om generell bevæpning er ganske enkel. Det handler om å ha et politi med et tydelig sivilt preg. Det er et flertall i denne sal som ikke ønsker generell bevæpning, så hvis justisministeren er usikker på hva han skal gjøre i saken, er det beste rådet fra Kristelig Folkeparti å legge saken bort og bruke tid og krefter på noe han kan få gjennomført i Stortinget.

Men den andre debatten, om midlertidig bevæpning, synes jeg er mer krevende, for der er det, som justisministeren sier, gode faglige råd, drøftinger fra både Politidirektoratet og PST, som har gjort at han sannsynligvis har konkludert som han har gjort. Som stortingsrepresentant kan jeg ikke annet enn å ha tillit til at justisministeren har gjort gode vurderinger gjennom de hemmelige informasjonene han har fått, bl.a. fra PST. Men det jeg er opptatt av, som flere andre, er at det blir en midlertidig ordning, og det har justisministeren sagt at det skal bli. Da er spørsmålet om han er trygg på at politiet har fått god nok opplæring og trening. Politistudentene er veldig tydelige på at det er for mange som stryker på skyteopplæring, og at øvelse blant de av innsatspersonellet som har lavest antall treningstimer, bare utgjør 40 timer i året – noen har 100 timer i året – og de etterlyser mer trening. Er justisministeren trygg på at opplæringen er god nok?

Statsråd Anders Anundsen [11:17:12]: Jeg er trygg på at norsk politi er i stand til å håndtere våpen på en trygg og god måte, men det er klart at det er blant de vurderingene Politidirektoratet også har gjort når de har kommet med anbefalte tiltak. For det er ikke noen tvil om at økt tilgang på våpen kan ha andre konsekvenser når det gjelder f.eks. skadeskyting, vådeskudd, tyveri av våpen osv. Det er vurderinger som Politidirektoratet har gjort. Dette er ikke noen vurdering som er svart-hvitt, som jeg var inne på tidligere, men jeg har veldig stor tillit til at norsk politi evner å gjennomføre de oppgavene de er trent til å gjøre. Vi har noe av det best utdannede politiet i verden. Vi har gode oppfølgingsrutiner i forhold til våpentrening og strategisk trening, så jeg føler meg svært trygg på at politiet er i stand til å håndtere den situasjonen vi nå står i.

Presidenten: Jenny Klinge – til oppfølgings-spørsmål.

Jenny Klinge (Sp) [11:18:11]: I ein kronikk i VG i dag ber representanten Solhjell statsråd Anundsen «garantere at dette ikkje er ei varig innføring av væpna politi, men at det vil opphøyre straks det er trygt».

Eg for min del vil påpeike at årsaka til at spørsmålet knytt til terrortrussel og væpning er så vanskeleg, er at vi aldri kjem til å vite når det blir trygt igjen. For å dra det endå litt lenger: Heilt trygt blir det aldri, verken for politifolk, politikarar eller andre, all den tid faren for terror er

såpass utbreidd som han er, både her til lands og i andre land. Derfor må spørsmålet om generell væpning av politiet i kortare, eventuelt lengre, tid ta utgangspunkt i meir enn trygggleiksomgrepet.

Spørsmålet mitt er: Ser justisministeren at det å gje fornya løyve til generell væpning over lengre tid vil rokke ved prinsippet om eit uvæpna politi, og meiner statsråden at framskoten lagring ikkje er tilstrekkeleg?

Statsråd Anders Anundsen [11:19:17]: Årsaken til at jeg har gitt samtykke, er at jeg, i likhet med politiet, mener at fremskutt lagring i den situasjonen vi i dag er i, ikke er tilstrekkelig. Det er helt åpenbart den faglige vurderingen av dette spørsmålet, rett og slett fordi den angrepsmodusen som trusselvurderingen tar utgangspunkt i, er angrep som skjer meget raskt, med svært enkle midler, og hvor det ikke er tid til å løpe tilbake til kjøretøy og ta ut våpen. Det er årsaken til at det er håndtert på den måten, og at anbefalingen er det den er.

Det er min jobb å sikre at våre tjenestemenn og -kvinner er trygge i arbeidssituasjonen sin, både for egen beskyttelse og for å sikre rask innsatsmulighet. Derfor er jeg veldig opptatt av å si at selv om vi nå har gitt denne tillatelsen, betyr ikke det at det er en varig tillatelse for alminnelig bevæpning av norsk politi. Politiet har heller ikke bedt om det. Det er heller ikke noe hjemmelsgrunnlag for at vi skal snikinnføre alminnelig bevæpning av norsk politi i dag.

Presidenten: Abid Q. Raja – til oppfølgings-spørsmål.

Abid Q. Raja (V) [11:20:29]: Venstre er bekymret for at politiet vil miste sitt sivile preg om generell bevæpning finner sted, og bl.a. derfor fremmet Venstre i går forslag hvor Stortinget kan be regjeringen fremme en sak hvor generell bevæpning av politiet ikke skal finne sted. Vi tror generell bevæpning vil gi flere, ikke færre, farlige situasjoner, og det er spesielt at spørsmålet om generell bevæpning ikke er utredet, og at man gjør det som ikke er en god idé, ønsker å overlate spørsmålet om generell bevæpning til politiet ved POD.

NRKs undersøkelse i 2013 viste at ingen av de 27 politimestrene ville ha generell bevæpning. I Sverige, hvor dette er et faktum, er hvert tidende skudd fra politiet et vådeskudd, og der skytes det seks ganger mer selv om man tar høyde for befolkningsforskjellen. Også Norges Politilederlag har tatt avstand fra regjeringens forslag om generell bevæpning. Jeg kan også vise til England.

Mitt spørsmål til statsråden er: Etter å ha sett Venstres forslag fra i går synes statsråden det er en god idé å snu i forhold til sitt eget forslag om generell bevæpning?

Statsråd Anders Anundsen [11:21:30]: Som jeg nevnte i stad, har våpeninstruksen og vårt nye forslag til det vært ute på høring, og regjeringen skal behandle det senere. Vi er en regjering som er svært lydhøre overfor Stortinget av helt naturlige grunner, og følger nøye med på det som skjer her.

Jeg har lyst til å si at jeg synes egentlig at representanten Raja gjør spørsmålet om politiets sivile preg litt for enkelt

når det er et spørsmål om bevæpning eller ikke. Politiets sivile preg kan også ha en rekke andre momenter og elementer ved seg som det er viktig å ivareta. Jeg er ikke sikker på at man ved en bevæpning automatisk mister det sivile preget som norsk politi har. Det har også med hva slags oppgaveportefølje politiet har, i hva slags situasjoner man benytter våpen, hva slags bevissthet man har når man skal inn i ulike situasjoner osv.

Så har jeg lyst til å minne om at jeg tror det er tre land, i tillegg til Norge, som har et ubevæpnet politi, så det er altså ikke hovedregelen med et ubevæpnet politi, men jeg skjønner godt engasjementet i en slikt type sak hvor man vil kunne risikere en endring av varig karakter, og det skal være gjenstand for en bred politisk diskusjon.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Hadia Tajik (A) [11:22:47]: Justisministeren må gjerne koma tilbake til talarstolen, for spørsmålet går til han.

Vald mot ungar er eit alvorleg samfunnsproblem, og me må påta oss å snakka for desse ungene. Justisminister Odd Einar Dørum var veldig oppteken av dette, Knut Storberget var veldig oppteken av dette, og under Stoltenberg II-regjeringa gjekk Noreg frå å ha ingen barnehus til å ha ti barnehus, der ungar som har vore utsette for vald eller overgrep, kan få skikkeleg oppfølging – rettsleg og medisinsk. Den justisministeren me har no, har allereie rekt å få kritikk frå organisasjonane på feltet for å ha vore for usynleg.

I budsjettet til regjeringa står det at saksbehandlingstida for dommaravhøyr skal vera på 30 dagar innan 2014. I handlingsplanen mot vald i nære relasjonar, som kom for ei snau veke sidan, berre ein månad etter statsbudsjettet, står det at saksbehandlingstida skal vera på 40 dagar – med andre ord ser det ut til at tempoet til justisministeren er skrudd ned i løpet av relativt kort tid. Det står ingen mål om kva tid ein skal ned på lovens krav om 14 dagar, og det er ingen måltal for 2015.

Spørsmålet mitt er kor lang tid justisministeren ser for seg at han vil bruka før han kjem ned til lovens krav om 14 dagars saksbehandlingstid for dommaravhøyr av desse ungene.

Statsråd Anders Anundsen [11:24:05]: Jeg er dessverre ikke veldig overrasket over dette spørsmålet, men premissene er noe feil. Tajik sier at jeg har fått kritikk fra organisasjonene for å være usynlig. Jeg har vel først og fremst fått kritikk fra mine politiske motstandere for ikke å være synlig nok. Det må jeg si jeg faktisk blir lei meg for, for det er for det første misvisende, men det er også helt i strid med det engasjementet jeg har for de svakeste av de svake. Det er en usedvanlig viktig oppgave for meg å tale barnas sak, og det er et engasjement som også gjenspeiler seg i de resultatene vi faktisk ser av regjeringens politikk. Under Arbeiderpartiets tid i Justis- og beredskapsdepartementet gikk ventetiden for behandling av barna på barnehusene opp. Det er først etter at vi har satt i gang en stor dugnad i år, at en ser at pilen peker i riktig retning.

Så er 40 dager altfor lenge. Men 52 dager er enda len-

ger. Da vi startet dette arbeidet, var ventetiden for avhør av barn 52 dager, i dag er den nede på 40 dager. Så er ikke det bra nok, vi jobber ytterligere for å få den lenger ned, og vi har gjennomført en rekke tiltak etter både politisk press og press fra politidirektøren, som nå følger opp disse spørsmålene konkret i hvert eneste politidistrikt hvor det ikke leveres gode nok resultater.

Så jeg må si jeg synes det er et trist utgangspunkt, egentlig, for hele spørsmålet.

Så er spørsmålet når vi kan komme innenfor lovens frist på 14 dager. Det våger ikke jeg å gi noen klare svar på. Det er avhengig av to ting – det ene er hvor godt vi lykkes med den dugnaden som nå virkelig setter sine spor i saksbehandlingsaktiviteten, det andre er hvilke konsekvenser den nye behandlingsmetoden for avhør av barn vil ha. Den vil bli fremmet for Stortinget til neste år.

Hadia Tajik (A) [11:26:02]: Det er ikkje riktig at det er berre dei politiske motstandarane hans som har kritisert han for å vera usynleg. Blant anna har UNICEF og Redd Barna gjeve uttrykk for det same.

Så seier justisministeren at under den førre regjeringa gjekk tida for barneavhøyr opp. No har det vorte ei eiga sportsgrein under denne justisministeren å peika bakover og snakka om den førre regjeringa, men det han totalt overser, er at ein tidlegare ikkje hadde barnehus. Det vart skapt og bygt opp under den førre regjeringa. Så det vert for enkelt.

Eg registrerer at justisministeren på feltet vald i nære relasjonar har gjeve uttrykk for at han meiner at ein no har oppnådd eit taktskifte. Det var iallfall det han sa då han la fram 50 mill. kr til forskning på vald i nære relasjonar. Han gløymde å fortelja at dette var arven frå Stoltenberg II, det var pengane frå det budsjettet. Det låg ingenting i hans eige budsjett. Kristeleg Folkeparti og Venstre klarte å leggja inn noko i budsjettforliket. Eg er nysgjerrig på kor det vart av det store taktskiftet på vald i nære relasjonar under denne justisministeren.

Statsråd Anders Anundsen [11:27:04]: Jeg må bare først si at jeg ikke har oversett opprettelsen av barnehusene. De har hatt stor og sterk støtte i Stortinget, og det har vært et veldig viktig tiltak for å gi barn en mye mer verdig og ordentlig oppfølging når de har vært utsatt for alvorlig kriminalitet. Barnehusene er et kjempeviktig tiltak som har full støtte i regjeringen og full støtte i denne sal.

Så har jeg lyst til å si litt om det som er resultater av den jobben som er gjort så langt. For det første har regjeringen nå satt i gang et arbeid med å få hjemmelsgrunnlag for et eget drapsregister. Vi har fjernet foreldelsesfristen for alvorlig vold og overgrep. Vi er i ferd med å opprette en egen «cold case»-gruppe. Vi har, som representanten selv var inne på, foreslått bevilget 50 mill. kr til forskning på vold i nære relasjoner over en femårsperiode – vi fokuserer veldig sterkt på dette i hele styringsdialogen overfor politiet. Vi har registrert Riksadvokatens engasjement i sitt prioriteringsskriv. Vi skal sette ned en ekspertgruppe som skal gå gjennom saker fra A til Å, og ventetiden for avhør av barn er nå gått ned. Jeg mener at det er et taktskifte.

Presidenten: Det åpnes for ett oppfølgingsspørsmål – fra Lise Christoffersen.

Lise Christoffersen (A) [11:28:32]: Ventetid påvirkes også av antall saker, og regjeringas handlingsplan har mange tiltak for å forebygge vold mot barn, men ansvaret er fragmentert. Beredskap diskuteres mye for tida – beredskap mot terror, beredskap mot ras og flom, men ikke beredskap mot raserte barneliv. Beredskapsrådet i kommunene skal kartlegge fare for uønskede hendelser, avdekke svakheter, tette huller i samarbeid mellom etater, fylle på med kompetanse, forberede aksjon når uønskede hendelser skjer – vold mot barn er dessverre en sammenhengende serie av uønskede hendelser – og sist, men ikke minst skal beredskapsrådene forebygge gjennom systematisk samarbeid på tvers. I beredskapsrådet sitter ledelsen i alle relevante etater inklusiv politiet.

Mitt spørsmål er: Vil statsråden vurdere tiltak for at vold mot barn blir en prioritert oppgave i de kommunale beredskapsrådene?

Ingerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Anders Anundsen [11:29:33]: Jeg synes denne typen forslag og innspill er det som denne debatten trenger. Det er konstruktive og kreative innspill på hvordan vi kan gjøre en viktig jobb enda bedre.

Jeg hørte representanten Christoffersen snakke om dette i forbindelse med en interpellasjon tidligere – hvis ikke jeg husker feil. Jeg noterte meg det, og har tenkt å se på hvordan vi kan følge det videre. Litt av poenget med dette er at vi kan godt forsøke, som hovedspørsmålsstilleren gjorde, å sende svarteper frem og tilbake, peke på hvem som gjør, og hvem som ikke gjør, men hele poenget er at det er et bredt politisk engasjement for dette. Det er viktig å bruke de ressursene vi har som et samlet storting på å forbedre situasjonen for voldsutsatte barn og for å hindre vold i nære relasjoner. Da synes jeg den typen innspill som Christoffersen her kommer med, er akkurat den typen innspill som styrker denne debatten, fordi de gir en retning, gir nye muligheter å vurdere. Jeg synes det er en mye mer konstruktiv tilnærming enn det å forsøke å skape et eller annet inntrykk av at noen ikke leverer godt nok. Så jeg skal ta med meg innspillet fra Christoffersen videre.

Presidenten: Da er tiden for den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:30:49]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten som er gjort tilgjengelig for representantene.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Jan Böhler til samferdselsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmålene 8 og 10, fra representanten Kari Henriksen, og spørsmål 9, fra representanten Heidi Greni til justis- og beredskapsministeren, vil etter anmodning fra statsråden bli flyttet og besvart før spørsmål 1.

Spørsmål 11, fra representanten Knut Storberget til landbruks- og matministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av landbruks- og matministeren, som har sykdomsforfall. Etter anmodning fra samferdselsministeren vil spørsmålet bli flyttet og besvart før spørsmål 2, som skal besvares av samme statsråd.

Vi starter da med spørsmål 8.

Spørsmål 8

Kari Henriksen (A) [11:31:38]: «10 minutter etter at Tilregnelighetsutvalget leverte rapporten til justisministeren, ble representanter fra Fremskrittspartiet på Stortinget skriftlig sitert på at rapporten ikke ville få følger for det som kommer til Stortinget fra regjeringa, fordi Fremskrittspartiet på Stortinget har stor innflytelse over justisministeren.

Kan statsråden avklare om regjeringa konkluderte like raskt som Fremskrittspartiet på Stortinget med hensyn til oppfølging av NOU-en, og om Fremskrittspartiet på Stortinget hadde fått gehør for sitt standpunkt før regjeringa drøftet saken?»

Statsråd Anders Anundsen [11:32:11]: Jeg får takke for dette noe snodige spørsmålet, som jeg tror best kan besvares på følgende vis:

Tilregnelighetsutvalgets utredning, NOU 2014: 10 Skyldevne, sakkyndighet og samfunnsvern berører helt sentrale prinsipper i norsk strafferett om vanskelige juridiske og politiske spørsmål i grenselandet mellom jus og psykiatri. Stoffet danner en del av kjernen i strafferetten, og her reflekteres samfunnets behov for en rettferdig reaksjon og samfunnsvern, men også den enkeltes behov for behandling. Den grunnleggende rettslige reguleringen av grensedragningen må skje ut fra en grundig vurdering med bidrag fra tung og relevant kompetanse, og denne vurderingen skal samfunnet nå gjøre på ny med grunnlag i den utredningen som foreligger.

NOU-en skal nå på ordinær høring, og regjeringen starter deretter sin politiske oppfølgingsprosess.

Kari Henriksen (A) [11:33:02]: Jeg takker for svaret. Jeg registrerte ikke noe svar på om det var konkludert i saka.

Men det er i hvert fall en veldig viktig problemstilling som er reist gjennom denne NOU-en. Stoltenbergregjeringa styrket tiltak for denne gruppa innsatte gjennom økte bevilgninger og kunnskapssatsing ved bl.a. Brø-

set sikkerhetsavdeling. Jeg er glad for at regjeringa i dette budsjettet har styrket bevilgningene til Ila, selv om det er usikkert hva byråkratikuttet får av konsekvenser i de ytre ledd i tjenestene i kriminalomsorgen. Men det er mer å gjøre. Jeg lurer på om justisministeren selv har besøkt Ila, avdeling G, og hvilket inntrykk fikk han av besøket?

Statsråd Anders Anundsen [11:33:48]: La meg først si at jeg svarte på det første spørsmålet. Jeg sa at den politiske prosessen vil starte etter at høringen er avsluttet, og det betyr jo da at man ikke har konkludert. Jeg tror det er vanskelig å svare tydeligere enn det.

Når det gjelder Ila og psykisk syke, har jeg besøkt avdeling G på Ila, og det gjør et veldig sterkt inntrykk. Dette er ikke vanlige syke fanger, dette er de sykeste av de syke fangene. De har levd under det mange vil karakterisere som helt umenneskelige forhold i svært, svært mange år. Jeg er fristet til å peke bakover, men jeg skal la det være. Jeg er glad for at Arbeiderpartiet i hvert fall i opposisjon også viser et engasjement for at de sykeste av de syke fangene skal få en viss oppfølging, i mye større grad enn det de får i dag. Det første tiltaket som nå er iverksatt, og som ble startet i forbindelse med behandlingen av revidert, er at de nå skal få mer oppfølging for å komme seg ut av cella. Det er ressurser som de ikke har fått tilgang til tidligere. Og så må vi vurdere hvordan vi skal følge opp dette nærmere, f.eks. med sikte på å gjøre Ila til et nasjonalt kompetansesenter akkurat for denne typen.

Kari Henriksen (A) [11:34:57]: Jeg er glad for at justisministeren er opptatt av disse innsatte – det er jeg oppriktig. Men jeg er også opptatt av å komme videre, for dette er ikke en sak som er ferdig verken under forrige eller denne regjeringas tid. Jeg er opptatt av å få litt mer informasjon om hvordan justisministeren vil jobbe videre med dette spørsmålet. I dette arbeidet mener jeg at de innsatte, deres pårørende, fagmiljøer og ansatte tillitsvalgte er viktige grupper å ha god dialog med. Det jeg lurer på, er: Hvilke grupper har justisministeren snakket med så langt? Og hvordan vil han legge opp den videre dialogen med de berørte aktørene i denne prosessen?

Statsråd Anders Anundsen [11:35:48]: Jeg er glad for at representanten Henriksen nå ønsker å komme videre. Hun har helt rett i at denne prosessen ikke er ferdig, verken under den forrige regjeringen eller den siste. Den var ikke engang startet opp under den forrige regjeringen. De første skrittene for å håndtere denne uverdige situasjonen for de få fangene det er snakk om, startet etter regjeringsskiftet.

Så vil den viktigste samtalepartneren fra vår side når vi skal videreutvikle et slikt tilbud og gjøre det sikkert, trygt og målrettet, være Ila, og kriminalomsorgen vil være den viktigste premissleverandøren. I tillegg har vi ordinær dialog med andre som kan være berørt av dette.

Presidenten: Vi går da videre til spørsmål 9.

Spørsmål 9

Heidi Greni (Sp) [11:36:40]: «Politiets utlendingsenhet melder om 824 tvangsreturner i oktober av asylsøkere og andre som ikke er gitt oppholdstillatelse i Norge. Dette er det høyeste returertall som er registrert for én måned. Målet er at til sammen 10 100 skal returneres i 2015, sier justis- og beredskapsminister Anundsen i en pressemelding. Det er en kjent problemstilling at mange returnerte kommer tilbake til Norge.

Hvor mange av de tvangsreturnerte fra 2013 og 2014 er tilbake i Norge, og hvilke tiltak er satt inn for å hindre slik retur?»

Statsråd Anders Anundsen [11:37:19]: La meg først få takke for spørsmålet. Deretter vil jeg si at jeg i grunnen er veldig stolt av det resultatet vi nå ser, bl.a. at Politiets utlendingsenhet nå er i stand til å sende ut flere personer enn noen gang tidligere. Det viser at politiske prioriteringer omsettes i praktisk handling, ved hjelp av dyktige fagetater.

Retur av utlendinger uten lovlig opphold i Norge er et høyt prioritert område for regjeringen. I år har vi derfor gjennom budsjettbehandlingen sørget for at politiet gjennomfører minst 7 100 returner. Det er en økning på rundt 45 pst. sammenliknet med det Stoltenberg II-regjeringen foreslo i 2014.

Satsingen gir gode resultater. Til og med oktober hadde politiet gjennomført 5 876 returner. Hele 33 pst. av disse er personer som har blitt ilagt straffereaksjon i Norge. Fordi det ikke utføres personkontroll ved kryssing av indre Schengen-grense, vet vi ikke hvor mange av de tvangsreturnerte som senere kommer tilbake til Norge. Den beste indikasjonen på antallet utlendinger som returnerer til Norge etter å ha blitt uttransportert, er derfor antallet utlendinger som anmeldes for brudd på innreiseforbudet. Politidirektoratet opplyser at det i 2013 ble anmeldt 448 saker for brudd på innreiseforbudet, og så langt i år er det anmeldt 370 saker.

Det har vært en betydelig økning i antallet utvisninger. Det har også vært en betydelig økning i antallet anmeldelser for brudd på innreiseforbudet i en viss periode, og gjennom Prop. 181 L for 2012–2013 ble strafferammen for brudd på innreiseforbudet firedoblet. Det ble også lagt en føring på at normalstraffenivået ved førstegangsbrudd bør være fengsel i ett år. Proposisjonen ble sanksjonert i statsråd 10. januar i år. Tilbakemeldingene fra politiet er at økningen i antallet personer som blir anmeldt for brudd på innreiseforbudet, kan se ut til å ha stoppet noe opp – noe som kan vise at tiltaket har hatt effekt.

Heidi Greni (Sp) [11:39:17]: Jeg takker for svaret, men det var i grunnen ikke et svar på det jeg spurte om. Mitt spørsmål var: Hvor mange blir returnert gang på gang? Dette er ambisiøse returertall, men det er enkelt å nå de målene hvis det er den samme som blir returnert annenhver måned. Men det vesentlige er jo hvor mange som blir returnert, og som forblir ute av landet. Finnes det noen

oversikt over om det er noen som har blitt tvangsreturnert flere ganger i løpet av denne perioden? Hvis det er de samme hver gang, vil jo det være en meningsløs sløsing med politiresurser.

Da blir spørsmålet: Mener statsråden det er andre tiltak enn større effektivitet i uttransporteringen som kan bidra til å redusere antallet personer som blir uttransportert gang på gang, f.eks. strengere grensekontroll?

Statsråd Anders Anundsen [11:40:08]: Hvis noen har et innreiseforbud, kommer tilbake til Norge og skal uttransporteres på nytt, vil de først bli tatt for å ha brutt innreiseforbudet og bli straffet for det. Så jeg kan ikke se for meg at det er noen stor utfordring at det er den samme personen som kommer tilbake om igjen og om igjen og om igjen, når vedkommende har blitt pålagt et innreiseforbud.

Schengen-området – som Norge er en del av – har en del utfordringer med kontroll av reisende mellom de ulike landene. Hele poenget med Schengen-avtalen og Dublin-avtalen er jo at det skal være fri flyt av arbeidskraft mellom landene. Det er ikke ordinær grensekontroll innenfor Schengen, og Dublin-avtalen skal sikre at man skal kunne returnere asylsøkere til førstesøkerland. Det siste fungerer på en relativt god måte. Mange av de returene som vi gjennomfører, er Dublin-returer. Det er vanskelig å svare mer konkret enn jeg gjorde i hovedsvaret mitt, utover at det med dagens regelverk er vanskelig å se for seg at det er mange som går i svingdøren.

Heidi Greni (Sp) [11:41:19]: Kan jeg da forstå statsråden slik at det er lite vi kan gjøre for å unngå denne problematikken, så lenge vi er en del av Schengen-området, og at det ikke er mulig å få en strengere grensekontroll og hindre dette, slik situasjonen er i dag? Det verserer mange historier om at noen returnerer samtidig med dem som bistår i uttransporteringen, og hvis det er tilfellet, er det en voldsom sløsing med politiresurser.

Er det ingenting vi kan gjøre for å hindre at de kommer tilbake når vi har tvangsreturnert kriminelle?

Statsråd Anders Anundsen [11:42:01]: Jo, som jeg nettopp sa: Vi kan ta dem når de kommer tilbake. Hvis de har returnert i strid med innreiseforbudet, vil de før en uttransport bli tiltalt for det. Minstestrafen ligger i praksis på ett års fengsel. Jeg tror at det har en svært god forebyggende effekt. Jeg tror ikke det er mange personer som vil komme tilbake og bryte innreiseforbudet til Norge mer enn én gang, hvis det resulterer i at de blir plassert i fengsel når de kommer tilbake. Jeg mener det er et effektivt og godt tiltak.

Rammene vi har innenfor Schengen-avtalen setter rammene for hvilke muligheter vi har for tiltak i grenseområdet. Vi undersøker nå også andre tiltak som kan være aktuelle, da først og fremst for å bekjempe flyt av kriminelle. Men jeg har vanskelig for å se for meg at dette – med det straffenivået vi nå har for brudd på innreiseforbudet – skal utgjøre et så stort problem som representanten Greni legger til grunn.

Presidenten: Da går vi videre til spørsmål 10.

Spørsmål 10

Kari Henriksen (A) [11:43:15]: «I Justis- og beredskapsdepartementets budsjettforslag for 2015 står det om dublering av celler på side 54: «Det har ikke vært registrert noen alvorlige negative hendelser som følge av tiltaket.»

Kan statsråden redegjøre for Stortinget hva som regnes som alvorlige negative hendelser, hvordan og hvor registreres disse, når og i hvilke fora har dette vært drøftet, og når har statsråden hatt, eller skal ha, formelle møter med fagorganisasjonene i kriminalomsorgen om dette?»

Statsråd Anders Anundsen [11:43:42]: Formuleringen «alvorlige negative hendelser» omfatter volds- og trusselsituasjoner mellom innsatte. Også situasjoner hvor tilsatte har vært utsatt for vold eller trusler fra innsatte, defineres som alvorlige negative hendelser. Vold og trusler fra innsatte registreres i kriminalomsorgens internkontrollsystem – KIKS. Omtalen i budsjettforslaget baserer seg på Kriminalomsorgsdirektoratets gjennomgang av hendelser i perioden fra iverksettelsen av tiltaket og frem til ferdigstillingen av budsjettforslaget. I dette tidsrommet har det ikke vært registrert noen negative hendelser som kan settes i sammenheng med dublering. Direktoratet innhenter rapporter om vold og trusselhendelser mellom innsatte som har medført en eller flere skriftlige rapporter. Alvorlige hendelser knyttet til dublering blir også fanget opp i disse rapportene. Rapportene innhentes tertialvis.

Uønskede situasjoner som kan settes i sammenheng med dublering, er et fast punkt på dagsordenen i de månedlige møtene som etatslederne har med regiondirektøren og ledelsen i direktoratet, og så langt har ikke direktoratet oppfattet noen alvorlige hendelser knyttet til dublering gjennom de møtene som har vært avholdt. Spørsmål knyttet til dublering er også behandlet i Det sentrale arbeidsmiljøutvalget i kriminalomsorgen. Direktoratet har også drøftet dette med tjenestemannsorganisasjonene i kriminalomsorgen. Departementet følger med på utviklingen og innhenter rapporter fra direktoratet ved behov.

Jeg kan avslutningsvis forsikre om at departementets fagavdeling følger nøye med i utviklingen på dette området.

Kari Henriksen (A) [11:45:08]: Jeg registrerer at verken i dette svaret eller i foregående svar til meg nevnte justisministeren tillitsvalgte eller tillitsvalgtes organisasjoner spesifikt. Men vi kan konstatere at regjeringa ikke har tatt i bruk det som regjeringa Stoltenberg foreslo som alternativ til dublering, nemlig utvidelse av bøteteneste og mer bruk av elektronisk kontroll. Dette ville ha frigjort tilsvarende plasser som ministeren nå har dublert. Det som er interessant, er at det er kommet tilbakemeldinger fra tillitsvalgte om bekymringer knyttet til dette, og jeg lurer på: Går det en smertegrense for hvilke hendelser som eventuelt skulle tilsi at justisministeren vil endre praksisen med dublering?

Statsråd Anders Anundsen [11:46:01]: Jeg skjønner at det ikke er så lett å få med seg alt jeg sier i svaret. Representanten mener at jeg ikke nevnte tjenestemanns-

organisasjonene i kriminalomsorgen spesielt, men det gjorde jeg altså. Jeg kan sitere, siden jeg har dette skriftlig: «Direktoratet har også drøftet dette med tjenestemannsorganisasjonene i kriminalomsorgen.» Så det er altså drøftet med tjenestemannsorganisasjonene.

Så mener jeg det er fullstendig feil når representanten Henriksen gir uttrykk for at det å øke antall muligheter for å sone med elektronisk kontroll vil bidra til å løse dette problemet. Det er en kritisk mangel på lukkede fengselsplasser. Det er altså ikke personer som kan benytte seg av tilbudet om elektronisk kontroll. Kapasitetsutnyttelsen når det gjelder elektronisk kontroll, er nå sånn at en faktisk har noe ledig kapasitet, men vi har null ledig kapasitet på lukkede plasser. Derfor er dette et tiltak som er nødvendig for å sikre at en så raskt som mulig kan kompensere for noe av den manglende satsingen på lukkede fengselsplasser fra tidligere regjerings side.

Kari Henriksen (A) [11:47:07]: Først: Mitt spørsmål når det gjelder tillitsvalgte, var om justisministeren har tatt initiativ til å ha kontakt med tillitsvalgte om denne, og det var det justisministeren ikke svarte på.

Jeg registrerer også at justisministeren konkluderer med at elektronisk kontroll ikke kan brukes eller utvides. Samtidig ser jeg at justisministeren selv vurderer en overføring til åpen soning for en del av dem som tidligere har vært på lukkede fengselsplasser. Jeg får ikke den logikken til å stemme helt. Men jeg er interessert i å høre om justisministeren vil ta initiativ til å ha dialog med ansattes organisasjoner i kriminalomsorgen vedrørende dublering av celler.

Statsråd Anders Anundsen [11:47:56]: Det siste året har min statssekretær hatt flere møter med fagforeningene i kriminalomsorgen. Jeg har hatt ett møte med fagforeningene hvor temaene har vært mange og ulike, og hvor fagforeningene har hatt muligheten til å drøfte de spørsmålene som de er mest opptatt av. Vi er opptatt av at dette skal være en situasjon som ikke skaper større utfordringer enn det det må. Vi er opptatt av at dette skal være et vellykket prosjekt, og derfor er vi også opptatt av at vi skal ha antall hendelser på et så lavt nivå som overhodet mulig og legge forholdene til rette for det. Men det er altså ikke noen kvikk-fiksløsning på den ekstreme mangelen vi har på lukkede fengselsplasser. Man klarer ikke å bygge lukkede fengselsplasser i løpet av noen måneder. Den forrige regjeringen klarte det ikke på åtte år. Vi skal være raskere enn det.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål 1, fra representanten Kjersti Toppe til kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner.

Spørsmål 1

Kjersti Toppe (Sp) [11:49:06]: «Norsk redaktørforening har gjennomgått kommunikasjonsreglementer, etikkreglementer og regler for innsyn i 22 kommuner i Akershus, Oslo kommune og Akershus fylkeskommune. Rap-

porten viser at tre av fire kommuner i Akershus opererer i strid med lovverket når det gjelder innsyn og åpenhet.

Mener regjeringen at dette er tilfredsstillende, vil regjeringen ta initiativ til en landsomfattende undersøkelse om det samme, og hva vil statsråden foreta seg for å sikre ytringsfriheten for kommunalt ansatte?»

Statsråd Jan Tore Sanner [11:49:44]: Jeg er glad for at slike rapporter legges frem. Det skaper debatt og oppmerksomhet om områder hvor kommunene kan bli bedre. Jeg vil allikevel understreke at situasjonen ikke er så dystert som spørsmålet kan tyde på. Rapportens henvisning til der hvor tre av fire kommuner opererer i strid med lovverket, gjelder de folkevalgtes innsynsrett og deres taushetsplikt. Det gjelder ikke allmennhetens innsynsrett eller kommunalt ansattes ytringsfrihet.

Det rapporten avdekket, var at flere kommuner ikke hadde reglement etter kommuneloven § 40 nr. 5, eller at kommunene gikk lenger i å pålegge de folkevalgte taushetsplikt enn det som følger av Kommunal- og moderniseringsdepartementets veiledende normalreglement for folkevalgtes innsynsrett, eller gjeldende rett. Dette er ikke tilfredsstillende, og jeg legger til grunn at de kommunene det gjelder, iverksetter tiltak for å rette opp i forholdene.

Det pågående kommunelovutvalget har bl.a. i sitt mandat å vurdere en sterkere rettslig regulering av folkevalgtes innsynsrett og taushetsplikt. Jeg vil avvente utvalgets rapport og forslag før jeg vurderer eventuelle tiltak på dette området. Jeg ser derfor ikke grunnlag for en større landsomfattende undersøkelse nå.

Når det gjelder rapportens omtale av kommunenes generelle reguleringer av åpenhet og de ansattes ytringsfrihet, sier den bl.a. at «(...) de færreste kommunene har etiske retningslinjer og kommunikasjonsstrategier som direkte bryter med lover og regler (...)». Det forfatterne savner, er en mer «offensiv tilnærming» til åpenhet og ansattes ytringsfrihet. Rapporten peker på at det ikke er mange kommuner som aktivt legger til rette for eller oppmuntrer til at de ansatte kan ytre seg fritt.

Her er jeg enig med rapporten i at kommunene kan bli bedre til å gjøre de ansatte kjent med den ytringsfriheten de faktisk har. Kommunene bør arbeide for å skape en kultur for åpenhet og for at ansatte benytter seg av ytringsfriheten, også innenfor sine fagfelt. Det er de lokale folkevalgte som er ansvarlige for å legge til rette for en åpenhetskultur slik at de ansatte ikke er i tvil om at de kan delta i den offentlige debatten. Jeg forventer at kommunene ikke vedtar reglement eller på annen måte foretar handlinger som kan oppfattes som ulovlige begrensninger i de ansattes ytringsfrihet.

Til slutt vil jeg føye til at åpenhet og varsling også er en sentral del av departementets etikkarbeid som utføres i samarbeid med KS og Transparency International Norge.

Kjersti Toppe (Sp) [11:52:47]: Eg takkar for svaret. Eg trur at ytringsfridom for kommunalt tilsette er eit mykje meir omfattande problem enn kanskje Stortinget ønskjer å innrømme eller er villig til å sjå. Det har vore andre undersøkingar som viser at bl.a. lærarar, sjukepleiarar og brann-

menn vegrar seg for å uttala seg offentleg i frykt for sanksjonar. Det finst andre undersøkingar enn den eg refererer til her. Sivilombodsmannen har jo nyleg hatt ein flengande kritikk av Rana kommune, fordi dei gjekk ut og gav skriftleg åtvaring til ein sjukeheimslege som uttala seg offentleg om kommunebudsjettet. Det finst mange eksempel på dette.

Det har vorte anbefalt at staten kan utarbeida malar for mediereglement, slik at det ikkje er opp til kvar enkelt kommune. Er dette noko som statsråden vil følgja opp, at òg statsråden kan bidra til gode reglement?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:53:55]: Nå har Kommunal- og moderniseringsdepartementet veiledende normalreglement for folkevalgtes innsynsrett og gjeldende rett, så det er på plass. Jeg tror det viktigste i dette spørsmålet er at man får en lokal bevissthet rundt dette.

Det jeg refererte til i mitt innlegg, nemlig at Kommunal- og moderniseringsdepartementet sammen med KS og Transparency International Norge jobber med etiske problemstillinger og åpenhetskultur, tror jeg kanskje er noe av det aller viktigste. Jeg deltok selv på en konferanse om dette i regi av KS i går, og jeg oppfatter at det er interesse for dette området, og at det er behov for en økt bevissthet, og ikke minst at kommunene jobber med disse problemstillingene lokalt. Og det må skje i et samspill mellom de lokale folkevalgte og den administrative ledelsen i kommunene.

Kjersti Toppe (Sp) [11:54:53]: Takk for svaret. Eg er einig i at det er ei kulturendring som må til. Det er ikkje alltid at det er reglementet det er noko i vegen med, men praktiseringa av dei reglementa som finst. Likevel er det slik at alle kommunar definerer lojalitetsplikta sjølve. Ytringsfridomen er grunnlovfesta, men lojalitetsplikta er det opp til kvar enkelt kommune å definera. Ytringsfridoms-kommisjonen anbefalte i 2003 å få ein lovmessig gjennomgang av grensene for lojalitetsplikt. Eg opplever at det er det som er det store problemet ute, både i kommunar og i helseforetak, at det vert opp til kvar kommune, kvart foretak, å definera kor breitt eller kor langt lojalitetsplikta skal gå. Vil statsråden vurdere å gjera det som Ytringsfridoms-kommisjonen anbefalte, å få ein lovmessig gjennomgang av lojalitetsplikta f.eks. i ei stortingsmelding om ytringsfridom?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:55:53]: Nå har vi Kommunelovutvalget, som ble satt ned av den forrige regjeringen, som jobber også med disse problemstillingene, og jeg mener at det er naturlig at vi nå avventer konklusjonene til Kommunelovutvalget før vi vurderer ytterligere tiltak. Jeg vil gjerne understreke at jeg er enig i den innfallsvinkelen som representanten Toppe har, nemlig at dette kanskje i større grad handler om praktisering enn om lovmessig regulering. Nettopp derfor er det viktig at kommunene selv tar tak i disse problemstillingene, og at det jobbes aktivt med erfaringsutveksling og bevisstgjøring, også gjennom KS, hvor både kommunale ledere og folkevalgte har mulighet til å diskutere praktisering og ikke minst lære av

hverandre. Jeg tror at representanten og jeg er enige om at åpenhetskultur er viktig både for å fremme demokrati og for å bekjempe korrupsjon og andre ting vi ikke ønsker noe av.

Presidenten: Da går vi videre til spørsmål 11.

Dette spørsmålet, fra representanten Knut Storberget til landbruks- og matministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av landbruks- og matministeren, som har sykdomsforfall.

Spørsmål 11

Knut Storberget (A) [11:57:27]: Ja, det er egentlig til landbruksministeren, men jeg skjønner at samferdselsministeren har vært så elskverdig å tre inn i hennes sted. Det er greit. Spørsmålet lyder: «I forslaget til ny forskrift om produksjonstilskudd i landbruket åpnes det for at selskaper og samvirkeforetak kan motta produksjonstilskudd. Dette kan åpne for vertikal integrasjon ved at større deler av produksjonskjeden kan eies av samme kapitalaktør, og at det personlige lokale eierskapet til norske jordbruksressurser svekkes.

Mener statsråden at en slik utvikling er ønskelig, og at dette vil styrke konkurransen og forbrukernes posisjon?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:58:04]: La meg først konstatere at om et AS kan eie landbrukseiendom, så reguleres det av konsesjonsloven, og ikke i forskrift om produksjonstilskudd, sånn som en tar som forutsetning i spørsmålet. La meg likevel gi et bredere svar. Produksjonstilskuddene har som formål å bidra til å nå de mål for landbrukspolitikken som Stortinget har fastsatt. Det har aldri vært noe mål om at produksjonstilskuddene også skal regulere eierstrukturen for landbruksforetakene. Der finnes det andre virkemidler, bl.a. konsesjonsloven. Denne vurderingen ble gjort allerede i 2002, da forskriften for produksjonstilskudd ble gjort nøytral med hensyn til organisasjonsform.

Dagens begrensning i produksjonstilskuddsforskriften – som er foreslått opphevet – er at produksjonstilskudd ikke skal gis til foretak som helt eller delvis eies av aksjeselskap. Allmennaksjeselskap er unntatt, og jeg vil tro at det er det som egentlig er temaet. Strukturdifferensiering av tilskuddene var sterkere i 2001 enn i dag. I dag er de i stor i grad borte. I høringsnotatet fra den gangen ble det omtalt en frykt for at noen ville splitte opp foretak med sikte på å oppnå ekstra strukturtilskudd, altså gjøre hver enhet mindre for å få maksimalt av tilskudd. Så det var begrunnet ut fra kontrollhensyn. Med AS som eier av AS ble det vurdert som vanskelig og kostnadskrevenende å kontrollere hvem som var de bakenforliggende eierne.

I Prop. 106 S om jordbruksoppgjøret forrige år reddegjorde departementet for behovet for revidering av produksjonstilskuddsforskriften og omtalte de viktigste endringene som kom til å bli sendt på høring. Det er i dag en rekke foretak som har felles eierinteresser, særlig som følge av det særskilte regelverket vi har hatt for samdrifter. Forsla-

get til forskriftsendring går ut på å ha felles regelverk for alle. Det vil gi en betydelig forenkling både for bøndene selv og for forvaltningen. Ved vurdering av driftsfellesskap og spørsmål om en eller flere tilskuddsmottakere vil det avgjørende punktet etter dette være om foretakene reelt sett er i driftsfellesskap med hverandre, og ikke om de formelt sett er felles eierinteresser i opplegget.

Samtidig er strukturdifferensiering i arealtilskuddet som nevnt flatet ut sånn at det ikke lenger er mulig å oppnå høyere arealtilskudd gjennom oppsplitting. Departementet har derfor foreslått å oppheve eierskapsbegrensningene. Bakgrunnen er at kriteriene ikke treffer når det gjelder å oppnå intensjonen, nemlig å hindre at foretak henter ut tilskudd som de ikke har krav på fordi en er i driftsfellesskap. Et formelt felleseie mellom innehaver av ulike foretak er sjelden tilstrekkelig til å konstatere at foretakene drives som én virksomhet. Så lenge selve eierskapsreglene ikke treffer formålet, treffer heller ikke begrensningene som gjelder for AS.

Hvis vi ikke opphever eierskapsbegrensningene, vil dette få særlige konsekvenser for bønder som både er deltaker i samdrift og som driver egen selvstendig husdyrproduksjon. Det kan f.eks. være et foretak som har drevet med melk, men har sluttet med det og nå driver med sauehold, men som er medeier og har lagt melkekvoten inn i et foretak som driver med melkeproduksjon.

Knut Storberget (A) [12:01:09]: Med respekt for at det er samferdselsministeren som svarer – jeg vil i alle fall prøve meg med noen oppfølgingsspørsmål.

Det er jo riktig som det nå blir sagt, at konsesjonsloven i veldig stor grad avgjør hvem som skal kunne eie norske landbrukseiendommer. Dette er jo en lov som man har foreslått opphevet, og er det ikke da slik at man, hvis man i større grad åpner opp for at produksjonstilskudd også kan gå til aksjeselskaper, risikerer å bevege seg i en retning hvor det er de store kapitalaktørene som også vil få muligheten til å eie jord og skog, og at det innebærer at vi får færre aktører og mindre konkurranse? Ser samferdselsministeren det dilemmaet i saken?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:01:59]: Nei, det vil ikke være annerledes enn i dag i betydelig grad. For i dag er det jo sånn at hvis man driver med stordriftsfordeler, vil man jo miste mye av tilskuddene, fordi de er strukturert sånn at man får mer støtte per ku hvis man har få kyr, enn hvis man har mange. Det betyr at denne endringen vil jo ikke gjøre at et storkonsern slik det ligger i kortene fra spøreren her – vil ha noe incentiv til plutselig nå å komme inn i det norske markedet. Denne endringen gjør det mer fornuftig for de små og mindre bøndene som har drevet med melk, å gå over til f.eks. å drive med sau. Ved å ha to ulike enheter vil de kunne få tilskudd for den kvoten de har i en samdrift, samtidig som de også får tilskudd til det de driver med separat, f.eks. sau. Det viktige her er at man ikke skal kunne få tilskudd man ikke har rett til, og da handler det om hvorvidt man har driftsfordeler ved at man driver sammen med noen. Så lenge man har separate enheter, vil man altså ikke tjene på det.

Knut Storberget (A) [12:03:05]: Jeg må bare si at dette er jeg veldig uenig i. Det må jo være slik at det nettopp er et kraftig incentiv overfor aksjeselskaper at man nå åpner opp for at denne typen selskaper kan få produksjonstilskudd, og at det vil bidra til at også de vil være interessert i å komme inn i dette markedet. Når man da samtidig ønsker å fjerne konsesjonsloven, har jeg vanskeligheter med å se at det skulle være noen nevneverdig brems mot at vi får den utviklinga i eiendomsstrukturen i landbruket. Jeg skal ikke ta den diskusjonen videre med samferdselsministeren, vi får sikkert – jeg håper vi får – anledning til det i Stortinget.

Mitt siste spørsmål, eller det får kanskje være en anmodning, er at denne type veldig viktige strukturdiskusjoner om norsk jordbruk og eierskapet til fornybare, evigvarende ressurser bør tas i Stortinget. Vil regjeringa bringe denne saken om produksjonstilskudd inn i Stortinget, eller vil man nøye seg med bare å gjøre en endring i forskriften på egen hånd?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:04:04]: Dette ble omtalt under jordbruksoppkjøret. Det er sågar en innstilling, der Arbeiderpartiet og Senterpartiet riktignok er i mindretall, men det betyr altså ikke at Stortinget ikke har fått sagt sitt. Stortinget fikk sagt sitt. Arbeiderpartiet fikk ikke viljen sin. Det betyr ikke at Stortinget må behandle saken på ny inntil Arbeiderpartiet får viljen sin.

Jeg minner bare igjen om at de endringene som en nå gjør, har ingenting med hvem som kan eie landbrukseiendommer, å gjøre. Det reguleres andre steder. Dette har med hva slags tilskudd man vil kunne ha rett til. Et AS som eier flere gårdsbruk, f.eks., og slår dem sammen for å få stordriftsfordeler, vil jo på grunn av at de har stordriftsfordelene, miste retten til mye av tilskuddene. Så det økonomiske her er jo innrettet på mindre landbrukseiendommer, ikke på de store, som representanten Storberget hentyder til at AS-ene ville drive.

Spørsmål 2

Rasmus Hansson (MDG) [12:05:14]: Mitt spørsmål lyder:

«Konseptvalgutredningen for kryssing av Oslofjorden anbefaler å bygge bro eller tunnel mellom Horten og Moss, og eventuelt bro over Håøya som erstatning for Oslofjordtunnelen. Statsrådens kollega i Klima- og miljødepartementet slår fast at vi må kjøre mindre bil for å kutte utslippene. Det er bred faglig enighet om at økt veikapasitet gir økt trafikk.

Kan statsråden gjøre rede for klimaeffekten av dette tiltaket og hvordan den kommer ut i forhold til alternative tiltak som for eksempel ferge eller kollektivløsninger?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:05:55]: Jeg mottok konseptvalgutredningen, KVVU-en, fra Statens vegvesen i et pressetreff den 19. november. Det er en grundig utredning som er gjort, der de har vurdert mange ulike alternativer, både bruløsninger, tunnelloøsninger og fortsatt

fergedrift. De har vurdert kollektivsituasjonen og ulike miljøaspekter, både når det gjelder utslipp av CO₂ og andre ting, og når det gjelder berøring av landareal og hvordan det slår ut for fjorden i seg selv.

Statens vegvesen vil i løpet av kort tid sende KVVU-en på høring til berørte aktører lokalt. Vi vil fra Samferdselsdepartementets side parallelt gjennomgå KVVU-en med sikte på å få en ekstern kvalitetssikring, altså en KS1, i tråd med etablerte systemer. Samferdselsdepartementet vil da være oppdragsansvarlig for kvalitetssikringen, sammen med Finansdepartementet, i tråd med vanlige prosedyrer. Effekt av de ulike alternativene, eller konseptene, vil da bli underlagt vurdering i kvalitetssikringen. Det gjelder også forhold knyttet til klima. Det er derfor ikke rett tidspunkt for meg å mene noe om dette nå – det vil i så fall kortslutte prosessene med både høring og kvalitetssikring. Men jeg kan slå fast at klima og miljø er et av de viktige kriteriene som legges til grunn når slike saker til slutt kommer til politisk behandling.

Samtidig er det å bygge fjordkryssinger eller bedre veier i seg selv ikke automatisk dårlig for miljøet og for klimaet. En del steder har en transportbehov som må løses. Og en vet at god flyt i trafikken, med jevn fart, er bedre for miljøet enn kø – med store utslipp og mye energiforbruk – fordi en da hele veien har stopp-og-gå-kjøring.

I tillegg vet en at en fjordkryssing her ville kunne føre til mye bedre kollektivdekning. Om en velger jernbane, kan en bruke jernbane. Om en velger vei, kan en bruke buss. Det betyr at en får en effektiv flyt av folk – og, forhåpentligvis, varer gjennom godstransport – ved å ha en kobling mellom Østfold og Vestfold.

Når det gjelder hvordan en skal kutte utslipp fra biltrafikken – som konkret ble tatt opp her – er det ikke slik at den eneste løsningen er å be folk om å slutte å kjøre bil. En annen og mye bedre løsning – med tanke på et moderne samfunn og behovet for at folk skal kunne komme seg til og fra jobb, til og fra kulturtilbud, til og fra skole – er å bygge større bo- og arbeidsregioner, noe som er viktig for denne regjeringen. Så handler det om å sørge for at folk primært kjører kollektivt, og – hvis de ikke gjør det – at de velger mer miljøvennlige biler. Da handler det om å stimulere til bruk av lavutslippsbiler eller nullutslippsbiler – noe jeg er veldig positiv til å få til – eller om at en får et mer miljøvennlig drivstoff. Begge deler er for så vidt viktig, for selv en elbil vil ha et mye bedre miljøregnskap om den går på vannkraft enn om den går på kullkraft.

Så vei er ikke ensbetydende med et dårlig klimaregnskap. Det handler om helheten i samfunnet og hvordan vi legger til rette.

Rasmus Hansson (MDG) [12:09:00]: Den rapporten vi har mottatt, anbefaler at de alternativene som har best klimarangering, dvs. alternativene 1 og 2, forkastes til fordel for de alternativene som har dårligst klimarangering, altså størst klimagassutslipp, dvs. K3 Bru Moss–Horten og K4 Tunnel Moss–Horten.

Selv om statsråden presiserer at han ikke kan forskutlere konklusjoner, er det interessant å få høre hvordan han vurderer anbefalinger som prioriterer dårlige klimaløsning

ger framfor gode klimaløsninger, slik rapporten selv anbefaler dem, særlig sett i lys av den diskusjonen vi har hatt her tidligere, i spontanspørretimen, som nettopp handlet om at regjeringen insisterer på at klimapolitikken deres vil føre til at utslippene på veisektoren kommer til å gå ned.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:10:03]: Denne regjeringen har en god klimapolitikk. Det betyr ikke at alle tiltak som tenkes kan, skal igangsettes straks tanken har kommet. Det handler om at vi klarer å prioritere mellom ulike gode tiltak, både å implementere teknologi som finnes i markedet, på kort sikt, og å bidra til å utvikle teknologi som kan erstatte dagens løsninger på lengre sikt. Og da handler det om å bruke ressursene på best mulig måte.

For meg er ikke den beste løsningen – hvis en skal utvikle et bo- og arbeidsmarked – å si at ferge er løsningen. Det å bygge fastlandsforbindelse eller å koble sammen to arealer som er på hver sin side av en fjord, betyr ofte at en får gjort noe med dynamikken i et lokalsamfunn. Det å knytte sammen Moss-regionen og Horten-regionen – og egentlig ikke bare disse, men hele Østfold og Vestfold – gjør at en kan få en dynamikk som for meg er veldig positiv: En vil få mange flere som reiser. Alt annet likt er det – ut fra et miljøperspektiv – dumt om folk flytter på seg, men jeg synes det er positivt.

Rasmus Hansson (MDG) [12:11:11]: Jeg får da bare konstatere at mens klimaministeren insisterer på at utslippene fra transportsektoren kommer til å gå ned fordi regjeringen gjennomfører tiltak som kutter utslipp, er samferdselsministeren langt mindre klar når det gjelder dette. Alternativ 2 – K2 Hurumforbindelsen kombinert med vei- og jernbaneløsning – synes å være det beste klimaalternativet, ettersom dette er det eneste alternativet som faktisk gir reduserte klimagassutslipp og en varig kollektivtransportstruktur for framtida. Dette alternativet er også gitt beste rangering, altså god, blant alternativene – ut fra et klimaregnskap – mens de andre miljøkonsekvensene ikke synes utredet.

Det neste spørsmålet er da: Er de samlede miljøkonsekvensene av alle alternativer utredet, og hvis de ikke er det, vil statsråden sørge for at samlede miljøkonsekvenser av alle alternativer blir utredet?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:12:10]: Jeg er uenig i inngangen til spørsmålet, fordi representanten her forutsetter at en aldri vil kunne gjøre noe med CO₂-utslipp fra privatbiler eller fra andre kjøretøy. Det tror jeg vi klarer. Norge er i førersetet når det gjelder å vise at det i større grad er mulig å få nullutslippsbiler på veiene, nettopp ved elbiler. Biodrivstoff inn i pluggen i hybridbiler vil også være en betydelig innsats for klimaet. Selv om en bygger vei, betyr ikke det at en automatisk øker CO₂-utslippene inn i evigheten. Tvert imot, teknologigrepene som gjøres når det gjelder kjøretøyene, er vesentlige.

Når det gjelder kollektivsatsing, er det ikke slik at en må bygge jernbane for å ha et kollektivopplegg. Tvert imot, mange steder der en har spredt befolkning og folk skal i ulike retninger, kan faktisk det å ha gode busstilbud

være vel så attraktivt som det å bruke veldig mye penger på en jernbanestrekning som gagnar få. Derfor må jernbanen bygges ut der den har sine fortrinn, og busstilbudet der det har sine fortrinn. Det vil være en del av de vurderingene vi gjør når det gjelder denne KVVU-en.

Spørsmål 3

Fra representanten Jan Bøhler til samferdselsministeren:

«For et par år siden ble tilgangen politiet gjennom alle år har hatt til førerkortregister, motorvognregister og passregister strammet inn etter påpekninger fra Datatilsynet om ufullstendige lovhjemler. Fordi det var bred enighet om at politiet burde ha denne tilgangen, endret Stortinget passloven i 2013, og det ble da også varslet tilsvarende lovendringer i forhold til de to andre registrene.

Vil statsråden følge opp dette og foreslå lovendringer som gir politiet egnet og praktisk tilgang til førerkort- og motorvognregisteret?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket.

Spørsmål 4

Åsmund Aukrust (A) [12:13:32]: «Norsk helsepersonell har gjennom de siste krigene i Gaza gitt livsnødvendig medisinsk støtte til krigsofrene. Mads Gilbert har flere ganger vært lege ved Shifa-sykehuset i Gaza. Nå er han nektet innreise for å gjøre jobben som lege, kanskje på livstid. Begrunnelsen skal være at Gilbert utgjør en sikkerhetsrisiko for Israel.

Hva mener utenriksministeren om dette, og hva vil utenriksministeren gjøre for at Gilbert igjen skal ha muligheten til å gjøre viktig medisinsk arbeid i Gaza?»

Utenriksminister Børge Brende [12:14:07]: Først, takk for spørsmålet.

I svar på skriftlig spørsmål fra representanten Kjersti Toppe gjorde jeg i forrige uke rede for norske myndigheters håndtering av Gilberts innreiseproblemer.

Norske myndigheter er svært opptatt av at det ikke legges hindringer i veien for humanitært hjelpearbeid i konfliktområder. Mads Gilbert er nå forhindret fra å fortsette sitt arbeid i Gaza som følge av at han er nektet innreise via Israel. Gilbert tok selv kontakt med den norske ambassaden i Tel Aviv da han ble nektet innreise. Ambassaden fulgte opp saken i forståelse med Gilbert. Ambassaden kontaktet det israelske forvaltningsorganet for de okkuperte palestinske områdene. Der ble det opplyst at beslutningen var sikkerhetsmessig begrunnet, uten at det ble gitt noen ytterligere forklaring.

Utenriksdepartementet tok igjen opp saken med israelske myndigheter på embetsnivå 29. oktober og fulgte opp saken på politisk nivå med Israels ambassadør i Oslo 14. november.

Utenriksdepartementet har gitt uttrykk for at vi stiller

oss uforstående til avgjørelsen, og at vi håper at det er mulig å løse saken, slik at Gilbert kan gjenoppta sitt arbeid i Gaza så snart som mulig. Det er vår forståelse nå, med den informasjonen vi sitter med, at avgjørelsen er midlertidig og situasjonsbetinget.

Vi vil fortsette å ta opp spørsmålet med israelske myndigheter ved kommende anledninger og på det nivå som anses formålstjenlig.

Åsmund Aukrust (A) [12:15:47]: Jeg vil takke utenriksministeren for et godt svar. Jeg er glad for at norske myndigheter har vært tydelige i saken, både her i Oslo og ved ambassaden vår i Tel Aviv. Det håper vi at fortsetter, og det har selvsagt Arbeiderpartiets fulle støtte.

De første reaksjonene som kom fra regjeringspartiene, var jo noe ganske annet. Et medlem av utenrikskomiteen, Christian Tybring-Gjedde, var raskt ute og uttalte full støtte til Israels avgjørelse, og mente at det helt sikkert var gode grunner for den. Tybring-Gjedde uttalte videre at Mads Gilbert jo bare kunne finne en annen konflikt å engasjere seg i, så han skjønnte ikke hvorfor dette var noen stor sak.

Hva tenker utenriksministeren om at hans egne folk her i utenrikskomiteen, fra regjeringspartiene, står for noe så ganske annet i en så viktig sak som denne?

Utenriksminister Børge Brende [12:16:38]: Jeg tror bare jeg må gjenta det som jeg sa i mitt svar til representanten, at jeg stiller meg uforstående til den avgjørelsen som israelske myndigheter har fattet, og at vi håper det er mulig å løse saken.

Det som er positivt, er jo den forståelsen vi sitter inne med nå, at dette er en avgjørelse som er midlertidig og situasjonsbetinget. Men vi har jo selvsagt ingen garantier. Det første inntrykket man kunne få gjennom mediene, var at dette var noe som nærmest var på livstid, men vår forståelse nå er at dette er situasjonsbetinget og knyttet til situasjonen på Gaza. Så må jeg heller leve med at det er ulike oppfatninger om dette, men regjeringens syn og Utenriksdepartementets syn har jeg redegjort for.

Åsmund Aukrust (A) [12:17:36]: Jeg er glad for at utenriksministeren stiller seg uforstående til Israels avgjørelse. Selv om han ikke svarte på spørsmålet, så han vel indirekte at han også stiller seg uforstående til reaksjonene som kom fra Fremskrittspartiets medlem av utenrikskomiteen. Jeg skal ikke gå videre på det.

Jeg har et spørsmål som er av mer generell art, for dette handler jo ikke om Mads Gilbert, og det handler definitivt ikke om Christian Tybring-Gjedde; dette handler jo om det palestinske folk og befolkningen på Gaza. Mitt spørsmål er om utenriksministeren frykter at dette kan bli en mer generell situasjon, at annet medisinsk personell – ikke bare Mads Gilbert – skal bli nektet innreise, at journalister og til og med diplomater skal bli nektet innreise til Gaza. Så mitt spørsmål til utenriksministeren er om han frykter at dette vil bli et mer vedvarende problem, og hvordan Norge som land skal forholde seg til det.

Utenriksminister Børge Brende [12:18:29]: Representanten har rett i at vi de siste ukene har sett en betydelig forverring av situasjonen mellom Israel og Palestina. Det er helt avgjørende nå at både medisinsk hjelp og nødvendig utstyr for gjenoppbygging av Gaza slipper inn. Og det er jo Israel som sitter på de mekanismene som er nødvendige. FN har utarbeidet en mekanisme som er akseptert, men det går altfor tregt å få inn det som er nødvendig av bygningsmaterialer og annet materiale for en gjenoppbygging.

Foreløpig har vi ingen indikasjoner på at det er annet medisinsk personell som er nektet innreise, så vidt meg bekjent, men dette følger vi nøye. De medisinske behovene er store, og det er et godt humanitært prinsipp at når noen vil hjelpe, får de lov til å hjelpe.

Spørsmål 5

Rigmor Aasrud (A) [12:19:42]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til næringsministeren: «Regjeringen har i flere sammenhenger uttalt at de vil videreføre den samarbeidsavtalen som Stoltenberg-regjeringen inngikk med paraplyorganisasjonene til de ideelle aktørene som leverer tjenester på helse- og sosialfeltet. Samarbeidsavtalen forutsetter at det avholdes minst to møter i året.

Hva er status for arbeidet, og hvilke resultater er oppnådd etter at regjeringen Solberg tiltrådte?»

Statsråd Monica Mæland [12:20:13]: Regjeringen ønsker økt bruk av ideelle aktører som leverandører av helse- og sosialtjenester. Det kan bidra til et mer mangfoldig tjenestetilbud med gode og tilpassede tjenester for brukerne. De ideelle organisasjonene har ofte høy kompetanse og solide fagmiljøer som gjør dem til viktige samarbeidspartnere. Vi vil derfor videreføre og styrke samarbeidsavtalen med ideell sektor.

Regjeringen har arbeidet med å finne gode tiltak som kan bidra til å videreutvikle samarbeidsavtalen og bedre de ideelle tjenesteleverandørenes rammebetingelser. Flere av disse tiltakene ble presentert på et møte mellom regjeringen og de ideelle paraplyorganisasjonene den 13. november i år. Formålet med møtet var å drøfte de mulige tiltakene med de ideelle og høre hvilke forslag de selv har for å bedre sin situasjon.

Av de mulige tiltakene som ble presentert for ideell sektor, kan jeg bl.a. nevne økt bruk av langvarige avtaler. Det vil bidra til å skape mer forutsigbare rammevilkår for leverandørene og større muligheter til å drive kompetansebygging. Videre vil Kulturdepartementet utarbeide en rapport som skal belyse hvilke eventuelle fortrinn de ideelle organisasjonene har innenfor helse- og sosialfeltet. Intensjonen er at resultatene av rapporten skal kunne benyttes ved framtidige offentlige anskaffelser. Regjeringen ønsker også økt fokusering på å utarbeide og bruke gode kvalitetskriterier.

Dette arbeidet er spesielt viktig fordi unntaket for å reservere konkurranser om helse- og sosialtjenester for de ideelle leverandørene faller bort for kontrakter som over-

stiger ca. 6,3 mill. kr, når de nye anskaffelsesdirektivene fra EU skal gjennomføres våren 2016. Regjeringen synes det er uheldig at dette unntaket ikke kan videreføres, og vi ba derfor professor Fredrik Sejersted ved Universitetet i Oslo om å gjøre en uavhengig juridisk vurdering av dette spørsmålet.

Konklusjonen til Sejersted var helt klar: Unntaket kan ikke videreføres. Sejersted mener imidlertid at det fortsatt vil være et visst handlingsrom for å ivareta hensynet til de ideelle aktørene ved offentlige innkjøp. Regjeringen har nå jobbet med å finne tiltak innenfor dette handlingsrommet, og vi vil fortsette dette arbeidet i dialog med ideell sektor.

Rigmor Aasrud (A) [12:22:40]: Jeg takker næringsministeren for svaret.

Det var interessant at næringsministeren minner om EU-direktivet, for da det ble offentliggjort, sendte næringsministeren ut en pressemelding der hun sier at EU-direktivet er et skritt i riktig retning. Svaret til næringsministeren kan tyde på at hun har kommet på bedre tanker etter den pressemeldingen, for forholdet til de ideelle blir jo komplisert av det EU-direktivet.

Vi har ganske nylig hørt representanter fra regjeringen her i denne sal snakke om at det er et mål for regjeringen at de ideelle og kommersielle aktørene skal likestilles fullt ut. Hvordan henger det sammen med statsrådets intensjon om at man skal øke bruken av de ideelle? Er det dette som er retningen, eller er retningen at de ideelle og kommersielle aktørene skal likestilles fullt ut?

Statsråd Monica Mæland [12:23:41]: Når det gjelder hva EUs anskaffelsesdirektiv – som jo er vel kjent for spøreren, for dette var noe som faktisk ble besluttet før vi tiltrådte – i realiteten inneholder, er det veldig mye positivt ved det. Det er et forenklet anskaffelsesregelverk som vil være bra for næringslivet.

Når det gjelder situasjonen til de ideelle, har vi vært veldig bekymret over den. Vi har uttrykt vår bekymring, og vi har som sagt innhentet juridisk kompetanse nettopp for å finne ut hvilket handlingsrom vi har. Vi anerkjenner verdien av de ideelle og den jobben de gjør, og forsøker nå å tilpasse oss et regelverk som vi i likhet med EU-landene må forholde oss til. Det betyr også at vi på alle områder vi kan, prøver å finne måter å ivareta disse på på en god måte.

Rigmor Aasrud (A) [12:24:33]: Jeg takker igjen for svaret, men det høres jo ut som regjeringen er litt på leit etter å finne de fortrinnene som de ideelle har, når man må sette ned et eget arbeid for å finne dem.

Men mitt spørsmål går da til statsråden. Vi har nå opplevd at det i barnevernet utlyses kontrakter på 14 måneder. Det begrunnes med at man må komme i tur med de kommersielle aktørene på feltet, sånn at man kan konkurrere på likt nivå. Så har vi sett at fornuftige statlige innkjøpere innenfor helsevesenet har laget kontrakter på 6 pluss 2 år. Vil statsråden ta initiativ til at det skal være en felles holdning i regjeringen om lengden på den typen kontrakter, og mener statsråden at kontrakter på 14 måneder er i tråd med intensjonene i samarbeidsavtalen?

Statsråd Monica Mæland [12:25:31]: Når det gjelder å finne de ideelles fortrinn, så er det ikke det vi leter etter, og det er ikke det jeg har redegjort for. Det vi leter etter, er hvilket juridisk handlingsrom vi har innenfor et regelverk som kom på plass da den rød-grønne regjeringen satt, og som vi har måttet forholde oss til. Det er i det juridiske handlingsrommet, og det er i den anledning, vi kan framføre fortrinn hos de ideelle som kan brukes når det offentlige skal kjøpe inn tjenester.

Når det gjelder lengden på kontraktene, skyldes den jo nettopp at vi må implementere et direktiv som har andre regler enn det vi har i dag. Det må vi forholde oss til, og derfor jobber vi i fellesskap i hele regjeringen for å avklare disse juridiske forholdene.

Spørsmål 6

Else-May Botten (A) [12:26:24]: Jeg skal stille følgende spørsmål:

«Stoltenberg-regjeringen hadde ambisjon om at Norge bør være verdensledende i utdanning av arktisk maritim kompetanse. I maritim strategi fra 2013, Stø kurs 2020, framgår det at Norge skulle være pådriver gjennom Den internasjonale skipsfartorganisasjonen (IMO) for å ferdigstille Polarkoden som bindende globalt regelverk for seilas i polare farvann. Samtidig skulle behovet for å etablere et nasjonalt kompetansesenter for utdanning av sjøfolk for seilas i polare farvann utredes.

Hvilke konkrete planer har regjeringen for å sikre arktisk maritim kompetanse?»

Statsråd Monica Mæland [12:27:06]: Nordområdene er et av regjeringens viktigste satsingsområder. Regjeringen vil framover prioritere disse fem områdene: internasjonalt samarbeid, kunnskapsbasert næringsliv, bred kunnskapsutvikling, infrastruktur og miljøvern, sikkerhet og beredskap.

Det er viktig for denne regjeringen å opprettholde og videreutvikle den maritime arktiske kompetansen. Regjeringen arbeider nå med en ny maritim strategi, hvor både kompetanse og nordområdene er viktige fokusområder. Det skal i den forbindelse avholdes et høringsmøte med næringen om nordområdene i Tromsø 27. november i år, hvor bl.a. kunnskap er et av temaene.

Regjeringens mål er at Norge fortsatt skal være ledende på kunnskap om, for og i nord. Kunnskap er nøkkelen til å møte utfordringene og utnytte mulighetene på en ansvarlig måte.

Krav til opplæring er et av de viktigste elementene for sikker operasjon i polarområdene. FNs sjøfartsorganisasjon, IMO, vedtok forrige fredag sikkerhetsregler som skal gjelde for skip som ferdes i polare farvann. Polarkoden stiller bl.a. krav til hvem om bord som skal ha særskilt opplæring. Det nærmere innholdet i opplæringen forventes fastsatt av IMOs opplæringskomité i løpet av 2016. Norge har vært – og Norge er – en pådriver i dette arbeidet. Nasjonalt tilbys i dag ulike utdannings- og opplæringsprogrammer for sjøfolk knyttet til operasjon av skip i polare farvann.

Næringslivet i nordområdene blir stadig mer kunnskapsbasert. Styrking og videreutvikling av arktisk maritim kompetanse i et bredt perspektiv er en del av den kunnskapsbaserte næringsutviklingen. Økt kompetanse vil kunne bidra til økt innovasjon, verdiskaping og bærekraftig utvikling i nordområdene. Det er derfor viktig med målrettede tiltak som kan tilrettelegge for tilgang på kvalifisert arbeidskraft i nord.

På denne bakgrunn ønsker regjeringen å gjennomføre en utredning av behovet for å etablere et nasjonalt kompetansesenter for arktisk maritim kompetanse og utdanning av sjøfolk knyttet til operasjoner i polare farvann. Utredningen planlegges gjennomført i samarbeid med Utenriksdepartementet våren 2015.

Else-May Botten (A) [12:29:25]: For det første må jeg takke for svaret. Jeg har fått med meg at statsråden har vært aktiv med dette den siste uken, og jeg er veldig glad for det, men det som blir sagt nå, er jo at man vil utrede det kompetansesenteret. Er det da noen plan med hensyn til når dette eventuelt skal være ferdig? Ikrafttreddelsen av selve Polarkoden er jo i januar 2017, så hvis man gjennomfører den utredningen våren 2015, vil det da si at man har tenkt over om man skal ha et felles kompetansesenter som er nytt, eller skal man inkludere det i noen av de institusjonene man allerede har?

Jeg har lyst til å stille et konkret spørsmål om hvordan statsråden ser på UNIS, The University Centre in Svalbard, eventuelt som en plassering for den type utdanning, og om når det eventuelt kan tiltredes.

Statsråd Monica Mæland [12:30:22]: Jeg håper statsråden, mer enn den siste uken, har vært aktiv i disse spørsmålene. Nå har vi jobbet med en maritim strategi veldig aktivt, særlig de siste månedene, og senest i går hadde vi et dialogmøte om kompetanse og utdanning i Ålesund. Som sagt skal det også avholdes et høringsmøte i Tromsø i morgen. Jeg skal ikke forskuttere innholdet, verken når det gjelder UNIS som institusjon eller hva annet denne utredningen skal innebære. Det vi er klar over, er tidsfristen for IMO og de sikkerhetsregler som gjelder der. Vi skal som sagt ha utredningen ferdig våren 2015, så dette arbeidet går egentlig så fort det kan og parallelt med den maritime strategien, som vi øg skal ha klar våren 2015.

Else-May Botten (A) [12:31:10]: Det er jo sånn at Polarkoden inneholder regler for både sikkerhet og miljø, men det jeg tenker spesielt på, gjelder sikkerhet. Én ting er å utdanne folk og ha den riktige kompetansen, men det spørs jo øg hva slags type sikkerhetsnett man har. Da er jeg øg så interessert i å høre hvordan statsråden jobber med å legge til rette for et landbasert AIS-kjedesystem langs Svalbard spesielt, øg om det går an å få en liten rapport om hvordan kartdekkingen av havområdet rundt Svalbard foregår per nå.

Statsråd Monica Mæland [12:31:48]: Når det gjelder IMOs sikkerhetsregler, er jo dette et minimumsreglement. Norge har spilt en viktig rolle. Personer i Sjøfartsdirektora-

tet har vært viktige og aktive pådrivere, men fordi dette er et minimumsreglement – det var så langt vi kom med 170 land – må vi selvsagt for vår del jobbe videre.

Jeg kan ikke svare på spørsmål om konkrete utredninger knyttet til området rundt Svalbard, men vi må jo hele tiden sørge for at vi er i forkant når det gjelder sikkerhetsregler og den utviklingen vi ser komme i nord.

Spørsmål 7

Freddy de Ruiter (A) [12:32:39]: Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«I Agderposten 19. november 2014 omtales at en person ble hyret inn for å drive ut ånder hos ansatte og beboere ved en kommunal institusjon for funksjonshemmede i Arendal. Det er lagt lokk på saken. Kommunen vil ikke informere om fakta. Verken fylkeslegen eller pasientombudet vil foreta seg noe for å finne ut hva som har skjedd.

Har statsråden noen synspunkter på en slik praksis i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, og hvordan kommunen opptrer i denne saken?»

Statsråd Bent Høie [12:33:09]: Det er selvfølgelig ikke bra med den typen aktivitet på steder der folk bor og får sine kommunale tjenester. Dette har også Arendal kommune ryddet opp i.

Jeg forutsetter at landets kommuner yter forsvarlige og adekvate helse- og omsorgstjenester basert på god faglig praksis og i samsvar med faste krav eller i medhold av lov og forskrifter. Fylkesmannen har myndighet til å føre tilsyn med at så skjer, og dersom den kommunale helse- og omsorgstjenesten drives på en måte som kan være skadelig for pasienter eller andre, eller på en måte som er uforsvarlig, kan Statens helsetilsyn, som overordnet tilsynsmyndighet, gi pålegg til kommunen om å rette på forholdene.

Det er i første omgang kommunen som har ansvar for at dette ikke skjer, og som hvis det skjer, har ansvar for å rydde opp i det. Tilsynsmyndighetene har selvfølgelig også mulighet til å vurdere om det er grunnlag for å opprette tilsynssaker på bakgrunn av den informasjon de har tilgjengelig. Det er jeg trygg på at en gjør.

Freddy de Ruiter (A) [12:34:10]: Jeg trodde at dette kanskje var et enkeltstående tilfelle, men i Vårt Land er det ramset opp en rekke lignende tilfeller som har skjedd i tidsperioden 2006–2011, bl.a. i barnehager, bofelles-

skap, barnevernsinstitusjoner, sykehus og helsesentre. De gir kanskje litt mer grunn til bekymring enn bare denne enkeltsaken. Det er ofte snakk om sårbare mennesker, og i denne saken lurer jeg og mange andre på hva det er som egentlig har skjedd. Har en f.eks. brutt personvernet, har noen blitt skadelidende, hva har kommunen gjort i ettertid, har de pårørende samtykket til dette osv. Jeg føler på en måte at jeg ikke får noen klare svar.

Mitt oppfølgingsspørsmål til statsråden er: Hvordan kan vi sikre at informasjonen her kommer ut på en god måte? Og hvordan kan en sikre at sånne ting ikke skjer igjen i Arendal og andre kommuner?

Statsråd Bent Høie [12:35:06]: Det synes jeg er et utmerket spørsmål til dem som er valgt inn i kommunestyret i Arendal, men jeg ser ikke at det er relevante spørsmål for Stortinget.

Freddy de Ruiter (A) [12:35:15]: Jeg registrerer også at fylkeslegen, som ministeren sier, har ansvar for å drive tilsyn. Personlig må jeg si at det undrer meg at fylkeslegen ikke har valgt å åpne tilsynssak her, men at saken er blitt en del av den kommunale saksbehandlingen. Så lenge kommunen har avsluttet saken, ser ikke fylkeslegen ut til å ville åpne egen sak om dette. Vil statsråden sende signaler til fylkeslegen om at denne saken er så pass spesiell at en bør åpne sak og starte tilsyn?

Statsråd Bent Høie [12:35:53]: Svaret på det er nei. Fylkesmannen skal selv prioritere hvilke tilsynssaker som det er nødvendig å bruke ressurser på. I denne saken har kommunen selv ryddet opp, men det er Fylkesmannen som fullt ut selvstendig vurderer hvilke tilsynssaker en skal engasjere seg i.

Presidenten: Spørsmålene 8, 9 og 10 er besvart før spørsmål 1. Spørsmål 11 er besvart før spørsmål 2.

Da er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:36:15]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdig behandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.37.